

BANKALARIN SERMAYE YETERLİLİĞİNİN ÖLÇÜLMESİNE VE DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ KISIM Başlangıç Hükümleri

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı, bankaların maruz kalınan riskler nedeniyle oluşabilecek zararlara karşı konsolide ve konsolide olmayan bazda yeterli özkaynak bulundurmalarının sağlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 - (1) Bu Yönetmelik, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 43, 45, 47 ve 93 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

a) Alım satım hesapları: Alım satıma aracılık ya da piyasa yapıcılığı kapsamında olanlar ile repo ve menkul kıymet ödünç işlemlerine konu olanlar da dahil olmak üzere, bankaların, para ve sermaye piyasalarında sürekli alım ve satım işlemlerinde bulunmak amacıyla kısa vadeli olarak ve/veya alım ve satım fiyatları arasındaki beklenen ya da gerçekleşen fiyat hareketlerinden faydalanmak ya da arbitraj karı gerçekleştirmek amacıyla ellerinde bulundurduğu finansal araçlar ve emtiadaki pozisyonlar ile bu pozisyonlardan kaynaklanan risklerden korunma ya da bu riskleri azaltma amacıyla yapılan türev finansal araçlar ve spekülasyon amaçlı türev finansal araçların izlendiği bilanço içi ve dışı hesapları ve pozisyonları,

b) Ana ortaklık: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan ana ortaklığı,

c) Ana sermaye yeterliliği oranı: Konsolide olmayan bazda hesaplanan ana sermaye/(kredi riskine esas tutar + piyasa riskine esas tutar + operasyonel riske esas tutar) oranını,

ç) Ana sermaye: 5/9/2013 tarihli ve 28756 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak ana sermayeyi,

d) Aracı kurum: 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan aracı kurumu,

e) Asgari kiralama ödemeleri: Kiralama işlemlerine ilişkin Türkiye Muhasebe Standardında (TMS 17) tanımlanan asgari kira ödemelerini,

f) Banka: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,

g) Bankacılık hesapları: Alım satım hesapları dışında kalan bilanço içi ve bilanço dışı tüm hesapları,

ğ) Birincil alacaklar: Borçlunun/ihraççının varlıkları veya gelirleri üzerinde herhangi bir alacaktan önce hak doğuran alacakları,

h) Çekirdek sermaye yeterliliği oranı: Konsolide olmayan bazda hesaplanan çekirdek sermaye/(kredi riskine esas tutar + piyasa riskine esas tutar + operasyonel riske esas tutar) oranını,

ı) Çekirdek sermaye: Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak çekirdek sermayeyi,

i) Delta: Opsiyonun piyasa fiyatının, opsiyon sözleşmesine konu varlığın piyasa fiyatında meydana gelebilecek değişmeye olan duyarlılığını,

j) Destek hizmeti kuruluşu: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan destek hizmeti kuruluşunu,

k) Dilim: Bir veya daha fazla riskle bağlantılı olan kredi riskinin sözleşmeyle belirlenen ve ilgili kesimdeki bir pozisyonun, diğer kesimlerin her birinde bulunan aynı tutardaki bir pozisyondan, üçüncü taraflarca sağlanan kredi korumaları dikkate alınmadığında daha fazla ya da daha az bir kredi zararı riski taşıdığı kesimini,

l) Dönüştürülebilir menkul kıymet: Sahibinin seçimi ve tercihinine göre, başka bir finansal araçla değiştirilebilecek olan bir menkul kıymeti,

m) Emtia riski: Bankanın, emtia fiyatlarındaki hareketler nedeniyle, emtiaya ve emtiaya dayalı türev finansal araçlara ilişkin pozisyon durumuna bağlı olarak maruz kalabileceği zarar olasılığını,

n) Emtia: Kıymetli madenler ve diğer emtiayı,

o) Faiz oranı riski: Bankanın, faiz oranlarındaki değişimlerden etkilenen alım satım hesaplarında yer alan finansal araçlara ilişkin pozisyon durumuna bağlı olarak genel piyasa riski ile spesifik riskten kaynaklı maruz kalabileceği zarar olasılığını,

ö) Faiz oranına duyarlı türev ve bilanço dışı araçlar: Faiz oranı değişimlerinden etkilenen; vadeli faiz oranı anlaşmaları, diğer vadeli sözleşmeler, bono-tahvil future sözleşmeleri, faiz oranı ve çapraz para swapları, vadeli yabancı para pozisyonları, ilgili hükümlerinde ele alınış şekilleri çerçevesinde opsiyonlar gibi türev ve bilanço dışı araçları,

p) Finansal araç: Bir tarafın finansal varlığında, diğer tarafın finansal borcunda ya da özkaynağa dayalı finansal aracında artışa neden olan herhangi bir sözleşmeyi,

r) Finansal holding şirketi: Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan finansal holding şirketini,

s) Finansal kuruluş: Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan finansal kuruluşu,

ş) Fonlanmamış kredi koruması: Karşı tarafın temerrüde düşmesi ya da karşı tarafla ilgili önceden belirlenmiş başka ödeme şartının belirlenmesi durumunda; üçüncü bir tarafın belirli bir tutarı ödemeyi taahhüt etmesinden kaynaklanan kredi riski azaltım tekniğini,

t) Fonlanmış kredi koruması: Karşı tarafın temerrüde düşmesi ya da karşı tarafla ilgili önceden belirlenmiş başka bir ödeme gücünün gerçekleşmesi durumunda; bankanın, maruz kalınan risk tutarı ile karşı tarafın bankadan alacaklı olduğu tutar arasındaki farkı giderme ya da bu farkın transfer edilmesini veya ödenmesini isteme ya da bu fark için belirli aktif kalemleri veya nakdi alıkoyma ya da maruz kalınan risk tutarını bu fark tutarı kadar düşürme ya da riski bu farkla değiştirme hakkına sahip olmasından kaynaklanan kredi riski azaltım tekniğini,

u) Gelişmiş İDD yaklaşımı: Temerrüt olasılığı, temerrüt halinde kayıp ve dönüştürme oranı değerlerinin içsel olarak hesaplandığı içsel derecelendirmeye dayalı kredi riski hesaplama yaklaşımını,

ü) Genel piyasa riski: Faiz oranı riski ile hisse senedi pozisyon riskine maruz finansal araçların spesifik riskten arı olağan piyasa hareketleri nedeniyle maruz kalabileceği zarar olasılığını,

v) Getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş araç: Faiz oranı türev ve bilanço dışı araçları, getirisi sabit veya değişken faiz oranına bağlı borçlanma araçları ve bu borçlanma araçları gibi alınıp satılan ve/veya fiyat davranışları borçlanma araçları ile benzer olan diğer araçları,

y) Hazır pozisyon: Bir enstrümandaki fiziken sahip olunan pozisyon ile türev araç sözleşmeleri hariç olmak üzere bir alım veya satım sözleşmesindeki taahhüt kapsamında bu enstrümana ilişkin alınan pozisyonu,

z) Hisse senedi pozisyon riski: Bankanın alım satım hesapları içinde yer alan hisse senedi pozisyon durumuna bağlı olarak genel piyasa riski ile spesifik riskten kaynaklı maruz kalabileceği zarar olasılığını,

aa) İçsel derecelendirmeye dayalı (İDD) yaklaşımlar: Temel ve gelişmiş içsel derecelendirmeye dayalı hesaplama yaklaşımlarını,

bb) İki yönlü likit piyasa: Bağımsız ve gerçek alım-satım tekliflerinin mevcut olduğu, gün içinde son satış fiyatı veya cari gerçek rekabetçi alım-satım teklifleri ile makul ölçüde ilişkili bir fiyatın belirlenebildiği ve işlemlerin ticari teamüllere uygun olan kısa bir süre içerisinde gerçekleştiği bir piyasayı,

cc) İkincil alacaklar: Birincil alacak olmayan alacakları,

çç) (Mülga:RG-8/6/2021-31505)

dd) Kamu kuruluşu: İktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet gösterenler hariç olmak üzere, merkezi yönetim ve yerel yönetimlerden ayrı kamu tüzel kişiliğini haiz olan kuruluşlar ile bu kuruluşların muadili yurtdışı kuruluşları,

ee) Kanun: 5411 sayılı Bankacılık Kanununu,

ff) Karşı taraf kredi riski: İki tarafa da yükümlülük getiren bir işlemin muhatabı olan karşı tarafın, bu işlemin nakit akışında yer alan son ödmeden önce temerrüde düşme riskini,

gg) Kıymetli maden: Kanunun 57 nci maddesindeki sınırlamalar çerçevesinde Kurulca belirlenmiş olan kıymetli madenleri,

ğğ) Kolektif yatırım kuruluşları (KYK): Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemelerde belirtilen yatırım ortaklığı ve yatırım fonları ile muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca kolektif yatırım kuruluşu olarak kabul edilen kuruluşları,

hh) Konsolide ana sermaye yeterliliği oranı: Konsolide bazda hesaplanan ana sermaye/ (kredi riskine esas tutar + piyasa riskine esas tutar + operasyonel riske esas tutar) oranını,

ıı) Konsolide çekirdek sermaye yeterliliği oranı: Konsolide bazda hesaplanan çekirdek sermaye/(kredi riskine esas tutar + piyasa riskine esas tutar + operasyonel riske esas tutar) oranını,

ii) Konsolide özkaynak: Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak konsolide özkaynakları,

jj) Konsolide sermaye yeterliliği standart oranı: Konsolide bazda hesaplanan “özkaynak/(kredi riskine esas tutar + piyasa riskine esas tutar + operasyonel riske esas tutar)” standart oranını,

kk) Korelasyon alım satımı: Bir endeksin ortalama korelasyonu dikkate alınarak pozisyon alma stratejisini,

ll) Koruma alıcısı: Referans varlıktan kaynaklanan kredi riskini bir kredi türeviyle kısmen ya da tamamen üçüncü kişilere aktaran tarafı,

mm) Koruma satıcısı: Referans varlıktan kaynaklanan kredi riskini bir kredi türeviyle kısmen ya da tamamen üstlenen tarafı,

nn) Koruma tutarı: Kredi türevi sözleşmesi ile belirlenen ve ödeme şartının gerçekleşmesi durumunda koruma satıcısının koruma alıcısına ödemek zorunda kalacağı tutarı,

oo) Kredi derecelendirme kuruluşu (KDK): 17/4/2012 tarihli ve 28267 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında Kurulca yetkilendirilen veya doğrudan tanınan kuruluşu,

öö) Kredi riski azaltımı: Bankaca maruz kalınan kredi riski tutar ya da tutarlarının azaltımı amacıyla kullanılan tekniği,

pp) Kredi riskine esas tutar: Sermaye yeterliliği standart oranının hesabında kredi riski nedeniyle maruz kalınabilecek zararlara karşı bulundurulması gereken özkaynak miktarının tespitinde dikkate alınacak tutarı,

rr) Kredi temerrüt swabı: Koruma satıcısının, koruma alıcısının ödeyeceği belli bir bedel karşılığında referans varlıktan kaynaklanan kredi riskini kısmen ya da tamamen üstlendiği ve ödeme şartının gerçekleşmesi durumunda koruma alıcısına koruma tutarını ödemeyi taahhüt ettiği sözleşmeleri,

ss) Kredi türevi: Kredi temerrüt swabı, toplam getiri swabı veya krediye bağlı tahvili,

şş) Krediye bağlı tahvil: Koruma satıcısının, koruma alıcısının ihraç ettiği ve geri ödemeleri bir referans varlığın performansına bağlı olan tahvillerini nakit karşılığında alarak, referans varlıktan doğan kredi riskini kısmen ya da tamamen üstlenmesini sağlayan sözleşmeleri,

tt) Kur riski: Bankaların, tüm döviz varlık ve yükümlülükleri nedeniyle döviz kurlarında meydana gelebilecek değişiklikler sonucu maruz kalabilecekleri zarar olasılığını,

uu) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

üü) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

vv) **(Değişik:RG-9/12/2016-29913)** Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ): Kurulca belirlenecek bir sınırın altında cirosu olan işletmeleri,

yy) Menkul kıymet ve emtia ödünç verme veya ödünç alma işlemi: Ödünç alan tarafın, gelecekte belirli bir tarihte ya da devreden tarafın talebi üzerine, denk ve muadil menkul kıymetleri iade edeceği taahhüdüne tâbi olarak, bir kuruluşun veya onun karşı tarafının menkul kıymetleri veya

emtiayı uygun bir teminat karşılığında devrettiği bir işlemi (Menkul kıymetleri veya emtiayı devreden kuruluş açısından bir menkul kıymet veya emtia ödünç verme işlemi, bunların devredildiği kuruluş açısından ise bir menkul kıymet veya emtia ödünç alma işlemidir),

zz) Menkul kıymetleştirme kurucusu banka: Borçlunun veya potansiyel borçlunun menkul kıymetleştirmeye konu yükümlülüklerine veya menkul kıymetleştirmeye konu potansiyel yükümlülüklerine ilişkin sözleşmeye doğrudan veya dolaylı olarak dâhil olan ya da üçüncü bir tarafın maruz kaldığı riskleri satın alıp kendi bilânçosuna aktaran ve daha sonra menkul kıymetleştiren bankayı veya sponsor bankayı,

aaa) Menkul kıymetleştirme pozisyonu: Bir menkul kıymetleştirme işleminde maruz kalınan risk tutarını,

bbb) Menkul kıymetleştirme: Maruz kalınan bir riskle veya risk havuzuyla bağlantılı kredi riskinin farklı derecelerdeki kredi riskini yansıtan en az iki farklı katmanlı risk pozisyonu veya dilime ayrıldığı, ödemelerin bu riskin veya risk havuzunun performansına bağlı olduğu ve kayıp dağılımının bu dilimlerin sıralamasıyla belirlendiği işlem veya programı,

ccc) Merkezi karşı taraf: Bir veya birden fazla finansal piyasada işlem gören sözleşmelerde, kendisini sözleşmelere karşı taraf olanlar arasında konumlandırarak her satıcıya karşı alıcı ve her alıcıya karşı satıcı vasfını kazanan hukuken yetkili (merkezi takas) kurumunu,

ççç) Merkezi yönetim: Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kamu tüzel kişiliği altında yer alan ve ayrı tüzel kişiliği olmayan kamu kuruluşları ile bu kuruluşların muadili yurtdışı kuruluşlarını,

ddd) Operasyonel risk: Yetersiz veya başarısız iç süreçler, insanlar ve sistemlerden ya da harici olaylardan kaynaklanan ve yasal riski de kapsayan zarar etme olasılığını,

eee) Operasyonel riske esas tutar: Sermaye yeterliliği standart oranının hesabında operasyonel risk nedeniyle maruz kalınabilecek zararlara karşı bulundurulması gereken özkaynak miktarının tespitinde dikkate alınacak tutarı,

fff) Ödeme şartı: Sözleşmeyle hükme bağlanan ve temerrüt, iflas, yeniden yapılandırma, moratoryum gibi koruma tutarının muaccel hale gelmesine neden olan herhangi bir olayı,

ggg) Özel amaçlı menkul kıymetleştirme şirketi (ÖMKŞ): Bir veya daha çok sayıda menkul kıymetleştirme işlemini gerçekleştirmek amacıyla kurulan; faaliyetleri sadece bu amacı gerçekleştirmekle sınırlı olan; yapısı itibarıyla yükümlülüklerini menkul kıymetleştirme kurucusu bankanın yükümlülüklerinden ayırmayı amaçlayan ve bu şirkete karşı hak sahibi olanların bu haklarını herhangi bir kısıtlama olmadan rehneme veya takas etme hakkına sahip olduğu, banka dışındaki bir fon kuruluşu ya da başka bir tüzel kişiyi,

ğğğ) Özel netleştirme sözleşmeleri: Repo işlemleri ve/veya menkul kıymet veya emtia ödünç işlemleri ve/veya bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemleri kapsayan çerçeve netleştirme sözleşmelerini,

hhh) Özkaynak: Bankaların Özkaynaklarına ilişkin Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak özkaynakları,

ııı) Piyasa riski: Piyasa fiyatlarındaki hareketlerden kaynaklı olarak kur riski, emtia riski, faiz oranı riski ve hisse senedi pozisyon riski kapsamında bankanın bilanço içi ve bilanço dışı pozisyonlarının maruz kalabileceği zarar olasılığını,

iii) Referans varlık: Kredi türevlerinde, nakit teslimatta ödenecek tutarı belirlemek için kullanılacak veya fiziki teslimatta teslim edilecek varlığı,

jjj) Repo işlemi: Repo ve ters repo sözleşmesi kapsamına giren bir işlemi,

kkk) Repo sözleşmesi ve ters repo sözleşmesi: Bir kuruluşun veya karşı tarafının menkul kıymetleri veya emtiaları ya da menkul kıymetler veya emtialara bağlı hakları elinde tutan teşkilatlanmış bir borsa tarafından verildiği ve sözleşmenin bir kuruluşun belirli bir menkul kıymeti veya emtiayı bir seferde ve aynı anda birden fazla karşı tarafa devretmesi ya da rehnemesine izin vermediği koşullarda menkul kıymetler veya emtiaların mülkiyetine bağlı garanti edilmiş hakları ya da bu menkul kıymetler veya emtialarla aynı cinsten ikame menkul kıymetleri veya emtiaları, devreden tarafın belirlediği veya belirleyeceği bir tarihte önceden belirlenmiş bir fiyattan geri satın alma taahhüdüyle devrettiği sözleşmeyi (bu sözleşme, menkul kıymetleri veya emtiaları satan kuruluş açısından bir repo sözleşmesi, bunları satın alan kuruluş açısından ise bir ters repo sözleşmesidir),

III) Risk Merkezi: Kanunun EK-1 inci maddesi uyarınca kurulan Risk Merkezini,
mmm) Risk profili: Bankaların İç Sistemleri ve İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci Hakkında Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan risk profilini,
nnn) Sermaye yeterliliği standart oranı: Konsolide olmayan bazda hesaplanan “öz kaynak/(kredi riskine esas tutar + piyasa riskine esas tutar + operasyonel riske esas tutar)” standart oranını,
ooo) Spesifik risk: Bankanın alım satım hesapları içinde yer alan finansal araçlara ilişkin pozisyonlarda, olağan piyasa hareketleri dışında, bu pozisyonları oluşturan finansal araçları ihraç veya garanti eden ve ödeme yükümlülüğünü üstlenen kuruluşların yönetimlerinden ve mali bünyelerinden kaynaklanabilecek sorunlar nedeniyle meydana gelebilecek zarar olasılığını,
ööö) Sponsor banka: Üçüncü taraf bir şirketten risklerin satın alınmasına yönelik finansman bonusu ihracı yoluyla menkul kıymetleştirme programını ya da diğer menkul kıymetleştirme programlarını oluşturan, yöneten veya kredi kalitesinin iyileştirmesini sağlayan ya da likidite kredisi tahsis taahhüdünde bulunan bankayı,
ppp) Takas riski: Bir menkul kıymet, döviz veya emtianın sözleşmede öngörülen fiyattan belli bir vadede teslimini konu alan ve her iki tarafın yükümlülüklerini vadede yerine getirmesini öngören işlemlerde, takas işleminin vade tarihinde gerçekleşmemesinden ötürü işleme konu menkul kıymet, döviz veya emtianın fiyat değişimleri nedeniyle bankanın maruz kalacağı zarar olasılığını,
rrr) Temel İDD yaklaşımı: Temerrüt olasılığının içsel olarak hesaplandığı temerrüt halinde kayıp ve dönüştürme oranı değerlerinin Kurum tarafından belirlendiği içsel derecelendirmeye dayalı kredi riski hesaplama yaklaşımını,
sss) Teşkilatlanmış borsalar: Düzenli olarak faaliyet gösteren, faaliyetlerine, üyeliğe ve işlem görecekt sözleşmelere ilişkin usul ve esaslar kurulduğu ülkenin yetkili otoriteleri tarafından belirlenmiş veya onaylanmış, takas mekanizması uyarınca işlem gören türev finansal araç sözleşmeleri için yetkili otoriteler tarafından belirlenmiş günlük teminat tamamlama yükümlülüğü bulunan borsaları,
şşş) Toplam getiri swabı: Koruma satıcısının, koruma alıcısının referans varlığın yaratacağı bütün nakit akımlarını ve referans varlığın gerçeğe uygun değerinde meydana gelecek artışları aktarması koşuluyla, koruma alıcısına sözleşmenin geçerli olduğu süre boyunca belli bir bedeli ödemeyi ve referans varlığın gerçeğe uygun değerinde meydana gelecek azalışları karşılamayı taahhüt ettiği sözleşmeleri,
ttt) Volatilité: Finansal varlıkların fiyat veya oranlarındaki dalgalanmaların büyüklük ve sıklık derecesinin ölçüsünü,
uuu) Yeniden menkul kıymetleştirme pozisyonu: Bir yeniden menkul kıymetleştirme işleminde maruz kalınan risk tutarını,
üüü) Yeniden menkul kıymetleştirme: Risk havuzuyla bağlantılı kredi riskinin dilimlere ayrıldığı ve havuzdaki risklerden en az birinin menkul kıymetleştirme pozisyonundan oluştuğu menkul kıymetleştirmeyi,
vvv) Yenileme maliyeti: Sahip olunan varlığın, aynı işlev ve kullanım ömrüne sahip, verimlilik ve kârlılık gibi unsurlar bakımından benzer nitelikte olan diğer bir varlıkla ikame edilmesi için bilançonun düzenlendiği tarih itibarıyla katlanması gereken maliyete eşit değeri
yyy) **(Ek:RG-8/6/2021-31505)** Teminatlı menkul kıymet: Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemeler veya muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca teminatlı menkul kıymet olarak tanımlanan menkul kıymeti,
ifade eder.

İKİNCİ KISIM Kredi Riskine Esas Tutar

BİRİNCİ BÖLÜM Kredi Riskine Esas Tutarın Hesaplanması

Kredi riskine esas tutar

MADDE 4 - (1) Kredi riskine esas tutar, bilanço içi varlıklar ile gayri nakdî krediler, taahhütler ve türev finansal araçlara ilişkin risk ağırlıklı tutarların toplamından oluşur. Kredi riskine esas tutar, standart yaklaşım veya içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlar ile hesaplanır. İçsel derecelendirmeye dayalı yaklaşım ile kredi riskine esas tutarın hesaplanması durumunda, kredi riskine esas tutar bu yaklaşım ile bulunacak risk ağırlıklı tutarlar toplamının 1,06 katına eşittir. İçsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımın kullanılması Kurum iznine tabidir. Herhangi bir risk sınıfı veya alacak türü için gelişmiş İDD yaklaşımını kullanan bankaların, temel İDD yaklaşımını veya standart yaklaşımı; temel İDD yaklaşımını kullanan bankaların standart yaklaşımı tekrar kullanması Kurumun iznine tabidir. Temel İDD yaklaşımının veya standart yaklaşımın tekrar kullanılması, daha düşük sermaye yükümlülüğü hesaplanması amacına yönelik olmaması, bankanın ilgili alacak türüne ilişkin toplam riskinin yapısı ve karmaşıklığı açısından gerekli olması ve bankanın ödeme gücü ve risklerini etkin şekilde yönetme yeterliliği üzerinde olumsuz etki yaratmaması şartlarına tabidir. Kredi riskine esas tutarın içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlar ile hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(2) Risk ağırlıklı tutar hesabında, bilanço içi varlıklar ile gayrinakdi krediler, taahhütler ve türev finansal araçların risk ağırlıklarının tespitinde Standart Yaklaşımda KDK'ların vermiş olduğu derecelendirme notları, İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlarda ve EK-2 kapsamında yer alan içsel model yönteminde ise bankaların içsel modelleri kullanılır.

(3) EK-1'de açıklanan kredi kalitesi kademelerinin KDK'ların derecelendirmeleri ile tarafsızlık, ihtiyatlılık ve tutarlılık ilkelerine uygun şekilde eşleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(4) Risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında KDK'ların derecelendirmelerinin kullanılmalrı halinde, bu derecelendirmeler tutarlı ve Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak kullanılır. Kredi derecelendirmeleri yalnızca lehe yorumlanacak şekilde seçici olarak kullanılamaz. Bankaların sermaye yeterliliği hesabında, notu veren KDK tarafından geçerli kabul edilen en güncel derecelendirme notları kullanılır.

(5) Bankalarca kredi müşterisinin talebi ile yapılan kredi derecelendirmeleri kullanılır. Talebe bağlı olmayan derecelendirmeler ise Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak kullanılır.

(6) Risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında dikkate alınacak kredi riski azaltım tekniklerine ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(7) Gerçeğe uygun değeri ile kredi riskine esas tutar hesaplamalarına konu edilmesi gereken hesaplar hakkında, EK-3'ün İkinci Bölümde yer alan İhtiyatlı Değerleme İlke ve Esasları uygulanır.

(8) Bankalar, bankacılık ve alım satım hesaplarında izlenen aşağıda sayılan işlemlerden kaynaklanan karşı taraf kredi riski için sermaye yükümlülüğü hesaplamak zorundadır. Alım satım hesaplarında yer alan teminatlandırılmış tezgahüstü türev finansal araçlar için karşı taraf kredi riskine ilişkin riske maruz değer hesaplaması bankacılık hesaplarında yer alan teminatlandırılmış tezgahüstü türev finansal araçlar için de aynı şekilde yapılır. Alım satım hesaplarında yer alan repo işlemleri için karşı taraf kredi riskine ilişkin riske maruz değer hesaplaması bankacılık hesaplarında yer alan repo işlemleri için de aynı şekilde Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ ve EK-2'de belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yapılır.

- a) Türev işlemler,
- b) Repo işlemleri,
- c) Menkul kıymet veya emtia ödünç işlemleri,
- ç) Kredili menkul kıymet işlemleri,
- d) Takas süresi uzun işlemler.

Bankacılık hesaplarında yer alan yukarıda sayılan işlemlere ilişkin risk ağırlıkları alım satım hesaplarında yer alan söz konusu işlemler için de aynı şekilde dikkate alınır.

(9) Sekizinci fıkrada belirtilen işlemlerin risk ağırlıklı tutarları Standart Yaklaşım kullanılması halinde ilgisine göre EK-1 veya Menkul Kıymetleştirmeye İlişkin Risk Ağırlıklı Tutarların Hesaplanması Hakkında Tebliğe uygun şekilde; İDD yaklaşımı kullanılması durumunda ise ilgisine göre Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ veya Menkul

Kıymetleştirmeye İlişkin Risk Ağırlıklı Tutarların Hesaplanması Hakkında Tebliğe uygun şekilde hesaplanır. Alım satım hesaplarında izlenen sekizinci fıkradaki işlemlere ilişkin risk ağırlıklı tutar hesaplanırken, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtilen basit finansal teminat yöntemi kullanılamaz. Standart Yaklaşım veya İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımdan hangisinin kullanıldığından bağımsız olarak merkezi karşı taraflarla yapılan sekizinci fıkra kapsamındaki işlemlerin risk ağırlıklı tutarları Standart Yaklaşım uyarınca EK-4 kapsamında hesaplanır.

(10) Alım satım hesaplarında izlenen repo işlemleri ile menkul kıymet veya emtia ödünç işlemlerinde, alım satım hesabına dâhil edilebilir nitelikteki tüm finansal araçlar ve emtia, 6/9/2014 tarihli ve 29111 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ kapsamında dikkate alınabilir teminat olarak değerlendirilebilir. Türev işlemlerden kaynaklanan riskler için, bu hesaba dâhil edilebilir nitelikteki emtia da Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ kapsamında dikkate alınabilir teminat olarak değerlendirilebilir. Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ kapsamında dikkate alınabilir teminat olarak dikkate alınan alım satım hesaplarındaki teminatlar için bahse konu Tebliğde belirtilen volatilité ayarlamaları banka tarafından uygulanır. Söz konusu ayarlamalar yapılırken her bir teminat için ayarlamalar ayrı ayrı yapılır. Bankanın repo işlemlerine ilişkin risk tutarını belirlerken Risk Ölçüm Modelleri ile Piyasa Riskinin Hesaplanmasına ve Risk Ölçüm Modellerinin Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğin 4 üncü maddesi uyarınca Kurumca onaylanmış riske maruz değer modelini kullanması durumunda, banka bu modeli alım satım hesaplarındaki teminatlar için Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ ve EK-2'de belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde uygulayabilir.

(11) Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ kapsamında dikkate alınabilir nitelikte olmayan ancak onuncu fıkra kapsamında dikkate alınabilir olan finansal araç ve emtianın ödünç verilmesi, satılması veya teminat olarak verilmesi ya da ödünç alınması, satın alınması veya teminat olarak alınması halinde, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtilen Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı kullanan bankalar bu araç ve emtianın volatilité ayarlamalarını, teşkilatlanmış bir borsaya kote edilmiş ana endekslere dahil olmayan hisse senetleri gibi dikkate alırlar.

(12) Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ kapsamında dikkate alınabilir nitelikte olmayan ancak onuncu fıkra kapsamında dikkate alınabilir olan finansal araç ve emtianın volatilité ayarlamaları, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtilen İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı kullanan bankalarca bu kalemlerin her biri için ayrı ayrı hesaplanır. Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin 36 ncı maddesi kapsamında İçsel Modeller Yaklaşımının kullanılması için izin alan bankalar, bu yaklaşımı alım satım hesaplarına da uygulayabilir.

(13) Dokuzuncu fıkranın uygulanmasında, aşağıdaki şartları taşıyan repo işlemlerini ve/veya menkul kıymet veya emtia ödünç alma ya da ödünç verme işlemlerini ve/veya bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemleri içeren özel netleştirme sözleşmeleri çerçevesinde tutulan pozisyonlar arasında netleştirme yapılabilir.

a) Tüm pozisyonların günlük olarak piyasa fiyatına göre değerlemesinin yapılması,

b) Bu işlemler kapsamında ödünç alınan, devralınan veya teslim alınan kalemlerin Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ'de belirtilen finansal teminatların dikkate alınma kriterlerini taşıması.

(14) Bankalar, repo ve menkul kıymet ile emtia ödünç işlemlerine konu olanlar hariç olmak üzere teslim tarihinde kendilerine teslim edilmemiş menkul kıymet döviz veya emtianın sözleşmedeki fiyatının piyasa fiyatından düşük, teslim tarihinde teslim etmedikleri menkul kıymet, döviz veya emtianın sözleşmedeki fiyatının piyasa fiyatından yüksek olması halinde, söz konusu işlemin alım-satım hesaplarına ilişkin olup olmadığına bakmaksızın teslimi tamamlanmamış işlemlerini yakından takip etmek ve söz konusu işlemler için takas riski sermaye yükümlülüğü hesaplamak zorundadır. Bankalarca takas riski oluşturan işlemlerin takibine, raporlanmasına ve zamanında önlem alınmasına imkân verecek sistemlerin oluşturulması zorunludur.

(15) Takas riski için sermaye yükümlülüğü, sözleşme fiyatı ile gerçeğe uygun değeri arasındaki farkın mutlak değerinin aşağıdaki tabloda yer alan vadeden sonraki iş günü sayısına göre belirlenmiş oranlardan uygun olanının çarpılması suretiyle bulunur. Gerçekleşmeyen işlemin vade tarihini izleyen ilk dört günü bakımından takas riski için sermaye yükümlülüğü hesaplanmaz.

Vadeden Sonraki İş Günü Sayısı	Oran (%)
5 ile 15 gün arası	8
16 ile 30 gün arası	50
31 ile 45 gün arası	75
46 ve daha fazla gün	10
	0

(16) Bir banka, menkul kıymetler, döviz veya emtiaın bedelini bunları teslim almadan önce ödemişse ya da menkul kıymetler, döviz veya emtiayı bunların bedelini tahsil etmeden önce teslim etmişse ve sınır ötesi işlemlerde, ödeme veya teslimin yapıldığı günden itibaren bir gün veya daha fazla süre geçmişse, aşağıdaki tablo çerçevesinde söz konusu işlemin alım-satım hesaplarına ilişkin olup olmadığına bakmaksızın sermaye yükümlülüğü hesaplamak zorundadır. Standart Yaklaşım kapsamında sermaye yükümlülüğü hesaplanırken, transfer değeri risk tutarı olarak kabul edilir ve EK-1'e uygun olarak alacağın tabi olduğu risk ağırlığı uygulanır. Ödemesiz teslim işlemlerinden kaynaklanan cari pozitif yenileme maliyeti önemli düzeyde değilse, bankalar bu risklere yüzde yüz risk ağırlığı uygulayabilir.

İşlem Tipi	Sözleşmenin gerektirdiği ilk ödeme veya teslimine kadar	Sözleşmenin gerektirdiği ilk ödeme veya teslimden, ikinci ödeme veya teslimin dördüncü iş günü sonrasına kadar	Sözleşmenin gerektirdiği ikinci ödeme veya teslimin beşinci iş gününden itibaren işlemin sona ermesine kadar
Ödemesiz teslim	Sermaye yükümlülüğü hesaplanmasına gerek yoktur.	Riske maruz kalındığı kabul edilir ve bir alacak gibi değerlendirilir.	%1250 risk ağırlığı uygulanır.

(17) Kredi riskine ilişkin sermaye yükümlülüğünü İDD yaklaşımları ile hesaplayan bankalar, ödemesiz teslim işleminin karşı tarafının bankacılık hesaplarında yer alan derecelendirilmiş bir alacağının bulunmaması halinde, söz konusu karşı taraflar için temerrüt olasılığını KDK tarafından verilmiş bir derecelendirmeye dayalı olarak belirleyebilir. Gelişmiş İDD yaklaşımı kullanan bankalarca bütün ödemesiz teslim işlemleri için temerrüt halinde kayıp hesaplaması yapılmaya kadar temerrüt halinde kayıp için yüzde kırkbeş değeri kullanılabilir. Alternatif olarak İDD yaklaşımı kullanan bankalarca standart yaklaşım risk ağırlıkları veya yüzde yüz oranı kullanılabilir.

(18) Ödeme veya takas sisteminde bütün bir sistemi ilgilendiren bir arıza olması halinde, Kurum, bu sorun giderilene kadar, takas riski sermaye yükümlülüğünün hesaplanması koşulunu kaldırmaya yetkilidir. Böyle bir durumda, karşı tarafın takas yükümlülüğünü gerçekleştirmemesi, kredi riski çerçevesinde temerrüt sayılmaz.

(19) Bankalar takas riskine ilişkin takip ve izleme süreçlerini ve politikalarını tesis etmek ve zamanında önlem alınmasını sağlayacak raporlama sistemini oluşturmakla yükümlüdür.

(20) Takas riski için risk ağırlıklı tutar, hesaplanan sermaye yükümlülüğünün 12,5 katıdır.

Risk tutarlarının Standart Yaklaşım kapsamında belirlenmesi

MADDE 5 - (1) (Değişik:RG-27/9/2016-29840)⁽²⁾ Bilanço içi varlıklar bakımından risk tutarı, katılma hesaplarından kullanılan fonlar dışında kalan varlıklar için Türkiye Muhasebe Standartları uyarınca değerlendirilmiş tutarlarının 1/11/2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca ayrılmış özel karşılıklar düşüldükten

sonraki değerini, katılma hesaplarından kullandırılan fonlar için ise söz konusu değerin alfa oranı ile çarpılmış değerini ifade eder. Alfa oranı Kurulca belirlenerek kamuoyuna açıklanır.

(2) Gayrinakdi krediler ve taahhütlerin risk tutarı, üçüncü fıkrada yapılan sınıflandırma çerçevesinde varsa bu kalemler için Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe istinaden ayrılan özel karşılıklar düşüldükten sonraki net tutarlarına üçüncü fıkra kapsamında yüzde yüz, yüzde elli, yüzde yirmi ve yüzde sıfır oranı uygulanmak suretiyle hesaplanır. Bu fıkra kapsamında yüzde yüz oranı uygulananlar yüksek riskli, yüzde elli oranı uygulananlar orta riskli, yüzde yirmi oranı uygulananlar orta/düşük riskli ve yüzde sıfır oranı uygulananlar düşük riskli kabul edilir.

(3) Gayrinakdi krediler ve taahhütler aşağıda belirtilen ilkeler doğrultusunda sınıflandırılır ve belirtilen oranlar uygulanarak risk tutarı hesaplanır, söz konusu ilkeler doğrultusunda gerekli görülmesi halinde Kurulca ürün türleri ve kalemler belirlenebilir.

a) Orijinal vadesi bir yıla kadar olan taahhütlere yüzde yirmi oranı ve bir yıl üzerinde olanlara yüzde elli oranı uygulanır. Lakin herhangi bir anda bir şarta bağlı olmaksızın banka tarafından ön bilgilendirme yapmadan iptal edilebilen veya borçlunun kredi değerliliğindeki bozulmadan dolayı etkin bir şekilde otomatik iptali yapılan taahhütlere yüzde sıfır oranı uygulanır.

b) Doğrudan kredi verme ile aynı riski taşıyan kalemlere (nakit temini amaçlı verilen garanti ve kefaletler, lehdarın üstlendiği bir finansal yükümlülüğün teminatı olarak verilen garanti ve kefaletler)ve aval verilen kabul kredilerine (bu nitelikteki cirolar dahil olmak üzere) yüzde yüz oranı uygulanır.

c) Kredi riskinin bankada kaldığı banka aktif değerleri ile ilgili geri alım taahhüdüyle yapılan satış işlemlerine yüzde yüz oranı uygulanır.

ç) Repo türü işlemler (repo, ters repo, menkul kıymet ödünç alma/verme işlemleri) dahil olmak üzere menkul kıymetlerin ödünç verildiği veya teminata verildiği işlemlerde yüzde yüz oranı uygulanır.

d) Belirli tutarı ödenmiş taahhütleri temsil eden vadeli aktif değerler alım taahhütleri, vadeli mevduat satım taahhütleri ve iştirak ve bağlı ortaklıkların sermayesine iştirak taahhütlerine yüzde yüz oranı uygulanır.

e) Nakit temini amacıyla verilenler dışında bir işlemin gerçekleşmesi şartına bağlı kalemlere yüzde elli oranı uygulanır.

f) Menkul kıymet ihracında satın alma garantilerine ve menkul kıymet ihracına aracılık taahhütlerine yüzde elli oranı uygulanır.

g) Yükümlülüğü bulunan bankalar açısından vesaik mukabili kısa vadeli akreditiflere yüzde yirmi oranı uygulanır.

(4) Maruz kalınan riskin bir repo sözleşmesi veya bir menkul kıymet veya emtia ödünç verme veya ödünç alma işlemi ve kredili menkul kıymet işlemleri kapsamında satılan, devredilen veya ödünç verilen menkul kıymetler veya emtia niteliğinde olduğu durumlarda bu menkul kıymetlerin veya emtianın risk tutarının Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ çerçevesinde artırılmasının öngörülmesi halinde, risk tutarı olarak bu artırılmış değer dikkate alınır.

(5) Türev finansal araçların risk tutarı, EK-2 ve EK-4'e uygun olarak tespit edilir ve bu yöntemler için yenileme sözleşmeleri ve diğer netleştirme sözleşmelerinin etkileri de bu tespitte dikkate alınır.

(6) Beşinci fıkra hükmünün uygulanmasında aşağıda belirtilen sözleşmeler türev finansal araç olarak kabul edilir.

a) Faiz oranına dayalı sözleşmeler:

- 1) Tek para birimine dayalı faiz oranı swap işlemleri,
- 2) Baz swap işlemler,
- 3) Vadeli faiz oranı sözleşmeleri,
- 4) Faiz oranı futures sözleşmeleri,
- 5) Satın alınan faiz oranı opsiyonları,
- 6) Benzer nitelikteki diğer sözleşmeler.

b) Döviz ve altına dayalı sözleşmeler:

- 1) Çapraz kura dayalı faiz oranı swap işlemleri,

- 2) Vadeli döviz sözleşmeleri,
- 3) Döviz futures sözleşmeleri,
- 4) Satın alınan döviz opsiyonları,
- 5) Benzer nitelikteki diğer sözleşmeler,
- 6) Altına dayalı (1) ilâ (5) inci alt bentlerde belirtilenlere benzer nitelikte sözleşmeler.

c) Diğer varlıklara veya endekslere dayalı, (a) bendinin (1) ilâ (5) inci ve (b) bendinin (1) ilâ (4)'üncü alt bentlerinde belirtilenlere benzer nitelikte sözleşmeler. Bu sözleşmeler, (a) veya (b) bentleri kapsamına dahil edilmeyen opsiyonlar, futures sözleşmeleri, vadeli faiz oranı işlemleri ve diğer menkul kıymete dayalı türev işlemler ile döviz kuru, faiz oranı ve getiriye dayalı diğer araçlar, finansal endeksler veya finansal göstergelere dayalı nakit veya teslimle kapatılacak diğer sözleşmeler, nakit veya ilgili varlıkların organize piyasalarda alım satımının yapılması kaydıyla teslimle kapatılacak emtiaya dayalı türev işlemler, swaptionlar, ikinci kuşak türevler ve egzotik türev işlemleri kapsayacaktır.

(7) Repo işlemleri, menkul kıymet veya emtia ödünç verme veya ödünç alma işlemleri, takas süresi uzun işlemleri ve kredili menkul kıymet işlemlerinin risk tutarı, EK-2 ve EK-4'e ya da Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ hükümlerine uygun olarak belirlenir. Bankanın kendisi haricindeki taraflar arasında işlem düzenleyici olarak yer aldığı ancak müşterilerine işlemin diğer tarafın yükümlülüklerini yerine getireceği hususunda garanti verdiği bu tür işlemlerde risk tutarı, işlemi kendisi yapmış olduğu durumdaki gibi hesaplanır.

(8) Maruz kalınan riskin fonlanmış kredi korumasına tâbi olduğu hallerde, söz konusu kalem için hesaplanacak risk tutarı, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğe uygun olarak değiştirilebilir.

Risklerin Standart Yaklaşım kapsamında sınıflandırılması

MADDE 6 - (1) Maruz kalınan riskler aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:

- a) Merkezi yönetimlerden veya merkez bankalarından alacaklar,
- b) Bölgesel yönetimlerden veya yerel yönetimlerden alacaklar,
- c) İdari birimlerden ve ticari olmayan girişimlerden alacaklar,
- ç) Çok taraflı kalkınma bankalarından alacaklar,
- d) Uluslararası teşkilatlardan alacaklar,
- e) Bankalar ve aracı kurumlardan alacaklar,
- f) Kurumsal alacaklar,
- g) Perakende alacaklar,
- ğ) Gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar,
- h) Tahsili gecikmiş alacaklar,
- ı) Kurulca riski yüksek olarak belirlenen alacaklar,
- i) **(Değişik:RG-8/6/2021-31505)** Teminatlı menkul kıymetler,
- j) Menkul kıymetleştirme pozisyonları,
- k) Bankalar ve aracı kurumlardan olan kısa vadeli alacaklar ile kısa vadeli kurumsal alacaklar,
- l) Kolektif yatırım kuruluşu niteliğindeki yatırımlar,
- m) Hisse senedi yatırımları,
- n) Diğer alacaklar.

(2) Maruz kalınan riskin birinci fıkranın (g) bendinde atıf yapılan perakende alacak sınıfına dahil edilebilmesi için, söz konusu riskin aşağıdaki koşullara uygun olması gerekir;

a) Maruz kalınan riskin gerçek kişilerle ya da KOBİ'lerle ilgili olması,

b) Borçlu müşteriden veya borçlu risk grubundan olan kredi riski azaltımı dikkate alınmadan hesaplanan alacak tutarları toplamının EK-1'in elli sekizinci fıkrası hükümleri de dikkate alınarak bulunacak tutarlar hariç perakende alacak sınıfına dahil tüm alacakların binde ikisini aşmaması,

c) **(Değişik cümle:RG-9/12/2016-29913)** Brüt tahsili gecikmiş alacaklar dâhil, EK-1'in kırk üçüncü fıkrası kapsamında risk ağırlığı uygulanan alacaklar hariç olmak üzere borçlu müşterinin veya borçlu risk grubunun bankaya ve konsolide edilen finansal kuruluş niteliğindeki bağlı ortaklıklarına olan toplam borç tutarının bu fıkranın uygulanması amacıyla Kurulca belirlenen perakende kredi limitini geçmemesi gerekir. Bu sınırın hesaplanmasında 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen

gayrinakdi krediler ile taahhütler, 5 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen oranlar uygulandıktan sonraki tutarları üzerinden; hangi hesapta izlendiğine bakılmaksızın türev işlemler pozitif gerçeğe uygun değerleri üzerinden; hangi hesapta izlendiğine bakılmaksızın repo işlemleri, menkul kıymet veya emtia ödünç verme/alma işlemleri pozitif net alacak tutarları üzerinden dikkate alınır. Bankalarca bu bilgilerin edinilmesi için her türlü tedbir alınır.

ç) Maruz kalınan riskin aşağıda sayılan ürün türlerinden birisi olması gerekir;

1) Kredi kartları ve kredili mevduat hesapları dahil olmak üzere rotatif krediler ve kredi limitleri,
2) Taksitli krediler, taşıt kredileri ve finansal kiralama alacakları, eğitim kredileri ve ihtiyaç kredileri gibi tüm bireysel krediler ve bireysel finansal kiralama alacakları.

3) KOBİ kredileri.

(3) Yurt dışı banka ve aracı kurumlardan olan alacakların, birinci fıkranın (e) ve (k) bentlerinde atıf yapılan risk sınıflarına dahil edilebilmesi için, ilgili alacağın, Kurum veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uygulanan sermaye yeterliliği düzenlemelerine muadil düzenlemelere tabi kuruluşlardan olması gerekir.

(4) Aşağıda belirtilen varlıklar, birinci fıkranın (m) bendinde belirtilen hisse senedi yatırımları sınıfına dâhil edilir.

a) İkincil alacak niteliğinde olan ve borçlanma aracı olmayan menkul kıymetler,

b) Ekonomik özellikleri (a) bendinde tanımlanan alacaklara benzeyen borçlanma araçları, ortaklık payları ile türev finansal araçlar.

(5) Menkul kıymetler, perakende alacak sınıfına dahil edilemez.

(6) Perakende asgari finansal kiralama alacaklarının bugünkü değeri, perakende alacak olarak sınıflandırılır.

(7) Birinci fıkranın (a) ilâ (m) bentlerinde yer alan risk sınıflarına dahil edilmeyen alacaklar söz konusu fıkranın (n) bendinde yer alan "Diğer Alacaklar" altında sınıflandırılır.

(8) Fazla ödenen vergiler, cari dönem vergi varlığı olarak değerlendirilerek EK-1 kapsamında merkezi yönetimden alacaklar risk sınıfına dahil edilir.

(9) **(Ek:RG-8/6/2021-31505)** Maruz kalınan riskin birinci fıkranın (i) bendinde atıf yapılan teminatlı menkul kıymetler sınıfına dahil edilebilmesi için, söz konusu riskin aşağıdaki koşulları sağlaması gerekir:

a) Varlık havuzunun;

1) Merkezi yönetim, merkez bankası, kamu kuruluşu ya da çok taraflı kalkınma bankalarından olan ya da bunlarca garanti edilen alacaklardan veya,

2) İkamet amaçlı gayrimenkul ipotegi ile teminatlandırılan alacaklardan veya,

3) Ticari amaçlı gayrimenkul ipotegi ile teminatlandırılan alacaklardan veya,

4) Teminatlı menkul kıymet ihracının yüzde on beşini geçmemek şartıyla yüzde elli ya da daha düşük risk ağırlığına tekabül eden bankalardan veya aracı kurumlardan olan ya da bunlarca garanti edilen alacaklardan,

oluşması gerekir. Kurul, varlık havuzuna yukarıda sayılanlar dışında bir varlık eklemeye yetkilidir.

b) Varlık havuzunun nominal değeri ile teminatlı menkul kıymetlerin nominal değeri arasındaki oranın, teminatlı menkul kıymetlere ilişkin Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemelerde veya muadil yabancı ülke düzenlemelerinde belirlenen oranı sağlaması gerekir.

c) Varlık havuzuna, (a) bendinde belirtilen varlıklara ilave olarak varlık havuzunu tamamlamak üzere Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemeler veya muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca teminatlı menkul kıymet ihracında ikame varlık olarak kabul edilen varlıklar ile risklerin korunmasını teminen sağlanan türev işlemler de eklenebilir.

ç) Bu fıkrada aranan koşulların teminatlı menkul kıymetlerin ilk ihracı sırasında ve kalan vadesi boyunca sağlanması gerekir.

d) Teminatlı menkul kıymete yatırım yapan bankanın, varlık havuzu ile teminatlı menkul kıymetlerin değerlerine, varlık havuzundaki dayanak varlıkların coğrafi dağılımlarına, türlerine, bakiyelerine, faiz ve kur risklerine, varlık havuzundaki dayanak varlıklar ile teminatlı menkul kıymetlerin vade yapılarına, vadelerinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren doksan günden

fazla geciken varlık havuzundaki dayanak varlıkların yüzdesine ilişkin bilgileri en az altı ayda bir ihraççıdan temin etmesi gerekir.

Risk ağırlıklı tutarların Standart Yaklaşım kapsamında hesaplanması

MADDE 7 - (1) Aşağıda belirtilenler için risk ağırlıklı tutar hesaplanmaz:

a) Karşı taraf kredi riskine konu olanlar hariç olmak üzere alım satım hesabındaki kalemler,
b) Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte sermayeden indirilen değer olarak dikkate alınan tutarlar.

(2) Risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında, risk tutarlarına EK-1 hükümlerine uygun olarak risk ağırlıkları uygulanır. Risk ağırlıklarının uygulanmasında, ilgili risk kaleminin gruplandırıldığı sınıf ve EK-1'de belirtilen kredi kalitesi kademesi dikkate alınır. Kredi kalitesi, KDK'larca ya da EK-1'de tanımlanan ihracat kredi kuruluşlarının kredi derecelendirmelerine göre tespit edilir.

(3) Bankalar ve aracı kurumlardan kaynaklanan risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında EK-1'e uygun biçimde, bu kuruluşların kredi kalitesine dayanan yöntem uygulanır.

(4) İkinci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, maruz kalınan riskin kredi korumasına tâbi olduğu hallerde, ilgili kaleme uygulanacak risk ağırlığı Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ hükümlerine uygun olarak değiştirilebilir.

(5) Menkul kıymetleştirme pozisyonları için risk ağırlıklı tutarlar ve risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında dikkate alınacak kredi riski azaltımı Menkul Kıymetleştirmeye İlişkin Risk Ağırlıklı Tutarların Hesaplanması Hakkında Tebliğ uyarınca belirlenir.

(6) Bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde herhangi bir risk ağırlığı belirlenmemiş risk kalemlerine yüzde yüz risk ağırlığı uygulanır.

(7) Bankalar ana ortaklıkları, bağlı ortaklıkları veya ana ortaklıklarının bağlı ortaklıkları nedeniyle maruz kaldıkları riskleri, söz konusu ortaklıkların ana ve katkı sermayelerinde artışa neden olanlar hariç olmak üzere, aşağıda (a) ilâ (d) bentlerinde sayılan koşulların yerine getirilmesi şartıyla bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen uygulamadan muaf tutarak söz konusu risklere yüzde sıfır risk ağırlığı uygular:

a) Karşı tarafın, bir banka, aracı kurum veya Kurum denetimine tabi finansal kuruluş olması gerekir.

b) Karşı tarafın, tam konsolidasyon yöntemiyle bankayla aynı konsolidasyona dahil edilmesi şarttır.

c) Karşı tarafın Türkiye'de kurulmuş olması gerekir.

ç) Karşı taraftan bankaya özkaynakların anında transfer edilmesinde ya da borçların geri ödenmesinde, uygulama açısından veya yasal olarak önemli bir engelin bulunmaması ya da böyle bir engelin öngörülmemesi gerekir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Piyasa Riskine Esas Tutar

BİRİNCİ BÖLÜM

Alım Satım Hesapları ve Piyasa Riskine Esas Tutarın Hesaplanması

Alım satım hesapları

MADDE 8 - (1) Finansal araçların, alım satım hesaplarına ilişkin tanıma uysa dahi, alım satım hesaplarına dahil edilebilmesi için bunların alım satım işlemine konu edilmelerine yönelik herhangi bir kısıtlama bulunmaması veya riskten koruma sağlanabilir olması gerekir.

(2) Bankalar, alım satım hesaplarını EK-3'ün Birinci Bölümde yer alan Alım Satım Hesaplarının Yönetimine İlişkin İlke ve Esaslar çerçevesinde yönetmek zorundadır.

(3) Bankacılık hesaplarından kaynaklı maruz kalınan bir kredi riskine karşı alım satım hesaplarındaki kredi türevini kullanarak bir dahili riskten koruma sağlaması halinde, kredi riskine esas tutar hesaplamaları bakımından; korumanın dikkate alınabilir bir üçüncü taraftan sağlandığı ve kredi türevinin kredi riski azaltım aracı olarak kabul edilmesi için aranan koşulları taşıdığı durumlar hariç,

bankacılık hesaplarındaki bu kalem sermaye yükümlülüğünün hesaplanmasında riskten korumaya tâbi tutulmuş sayılmaz. Sermaye yükümlülüğü hesaplamasında, bankacılık hesaplarındaki bir pozisyon için bu tür bir korumanın satın alınması ve bu korumanın üçüncü taraf korumasının dikkate alınma şartlarını taşıması halinde, dâhilî ve harici kredi türevi riskten koruma işlemi, alım satım hesaplarına dâhil edilmez.

(4) Bankacılık hesaplarında yer alan vadeli alım satım konusu repo ve repo-benzeri araçların, tümünün aynı şekilde değerlendirilmesi şartıyla, sermaye yükümlülüğü hesaplamalarında alım satım hesaplarına dâhil edilmeleri mümkündür. Bu amaçla, vadeli alım satım konusu repo ve repo-benzeri araçlar, alım satım hesaplarının edinim ve/veya elde tutulma amacını ve EK-3'ün Birinci Bölümünde yer alan koşulları sağlayan ve her iki bacağı da alım satım hesaplarına dâhil edilebilir nitelikteki nakit veya menkul değerlere ilişkin işlemler olarak tanımlanır.

(5) Aşağıda belirtilen varlık ve pozisyonlar, bunların paraya çevrilmesi ve/ veya günlük bazda güvenilir bir değerlemeye tabi tutulmaları konusunda önemli kısıtlara sahip olmaları nedeniyle alım satım hesabı tanımına kapsamına alınmaz:

a) Hedge fonlara yapılan açık özkaynak yatırımları.

b) Halka açık olmayan şirketlere yapılan özkaynak yatırımları.

c) Menkul kıymetleştirmeye konu edilmek üzere bir varlık havuzuna alınmış varlıklardaki pozisyonlar.

ç) Gayrimenkul holdinglerindeki pozisyonlar.

d) Kolektif yatırım kuruluşuna yapılan, portföyünün içeriğinin tür, miktar ve tutar bazında günlük bazda belirlenmesi ve/veya bu yatırımların gerçek fiyatlarının günlük olarak elde edilmesi mümkün olmayan yatırımlar.

e) Dayanak varlığı yukarıdaki bentlerde sayılan araçlardan biri olan türev araçlar.

(6) Kolektif yatırım kuruluşlarına yapılan yatırımlardan alım satım hesabı tanımına uygun olanlar, portföyün içerdiği pozisyonlar ve bunların ilgili olduğu piyasa riskleri esas alınarak ilgili piyasa riski sermaye yükümlülüğüne tabi tutulur.

Piyasa riskine esas tutarın hesaplanması

MADDE 9 - (1) Piyasa riskine esas tutar, risk ölçüm modelleri veya standart metot ile hesaplanır.

(2) Kurum tarafından kullanımına izin verilen bir risk ölçüm modeli bulunmayan, risk ölçüm modeli Kurumca yeterli görülmemeyen ya da modellerinin yeterliliğinin ve güvenilirliğinin kaybolduğuna Kurumca kanaat getirilen bankalarca piyasa riskine esas tutar, İkinci ve Üçüncü Bölümde düzenlenen standart metoda göre hesaplanan faiz oranı riski, hisse senedi pozisyon riski, kur riski ve emtia riski sermaye yükümlülükleri toplamının onikibuçuk ile çarpılması suretiyle bulunur. Bu risklerden bir veya birkaçına maruz opsiyon işlemleri, dördüncü fıkra uyarınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde ilgili risk için sermaye yükümlülüğü hesaplamasına dahil edilir. Önemli düzeyde emtia pozisyonu taşıyan bankaların emtia riski için sermaye yeterliliği hesaplamasını risk ölçüm modeli ile yapması esastır. Bu esasa rağmen emtia riski açısından; risk ölçüm modeli bulunmayan, risk ölçüm modeli Kurumca yeterli görülmemeyen ya da modellerinin yeterliliğinin ve güvenilirliğinin kaybolduğuna Kurumca kanaat getirilen bankalara, emtia pozisyonlarının azaltılması ve/veya standart metotla yapılacak hesaplamalara ilave sermaye yükümlülüğü getirmeye Kurul yetkilidir.

(3) Kurum tarafından kullanımına izin verilen bir risk ölçüm modeli bulunan bankalarca piyasa riskine esas tutar, riske maruz değere dayalı sermaye yükümlülüğünün onikibuçuk ile çarpılması suretiyle bulunur.

(4) Kurum izni alınan risk ölçüm modelinin piyasa riski kapsamındaki risk türlerinden bir veya bir kaçına yönelik olması durumunda, piyasa riskine esas tutar; model izni olan riskler için riske maruz değere dayalı sermaye yükümlülüğünün onikibuçuk ile çarpılması suretiyle bulunacak tutar ile model izni bulunmayan diğer riskler için standart metoda göre hesaplanacak sermaye yükümlülükleri toplamının onikibuçuk ile çarpılması suretiyle bulunacak tutarın toplamından oluşur. Piyasa riskine esas tutarın hesaplanmasında risk ölçüm modeli kullanımına ve risk ölçüm modeli ile piyasa riskinin

hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar ile opsiyonlardan kaynaklanan piyasa riski için standart metoda göre sermaye yükümlülüğünün hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(5) Opsiyonlardan kaynaklanan piyasa riski için sermaye yükümlülüğünün hesaplanmasında; varant bir opsiyon işlemi olarak ve ihraç edilen varantın senet metni de opsiyon sözleşmesi olarak kabul edilir.

(6) Konsolide sermaye yükümlülüğü hesaplamasında; karının bankaya hızlı şekilde aktarılmasında engeller bulunan konsolidasyona tabi yurt dışında yerleşik kuruluşlar ile yasal ve/veya yürütülen usullerden kaynaklı engeller nedeniyle riskin zamanında yönetilmesi imkan dahilinde olmayan konsolidasyona tabi kuruluşların piyasa riskine esas tutar hesaplamalarına konu pozisyonları, konsolidasyona tabi diğer kuruluşların pozisyonları ile bu bölümde öngörülen netleştirmelere tabi tutulmaksızın konsolide piyasa riskine esas tutar hesaplamalarına kuruluş bazında ayrı pozisyonlar olarak dahil edilir. Kuruluş bazında ayrı pozisyon hesaplamasında kendi içindeki pozisyonlar kapsamında bu bölümde öngörülen netleşmeler uygulanır.

(7) Kurum, konsolidasyona tabi kuruluşların kuruluş bazında üstlenmiş oldukları piyasa risklerindeki önemli dengesizliklerin izlenmesi ve gerekli önlemlerin zamanında alınabilmesi amacıyla, bankalardan konsolidasyona tabi kuruluş bazında piyasa riskine esas tutarlarını raporlanmasını isteyebilir.

(8) Piyasa riski sermaye yükümlülüğünün pozisyona dayalı uygulamalarında, aksi belirtilmedikçe, herhangi bir işlemde, işlemin bir varlığın fiziken teslimini veya karşılığı olan değerinin ödenmesine ilişkin bacağı, teslim veya ödemeyi yapacak banka için ilgili varlıkta kısa pozisyonu ifade ederken, herhangi bir işlemin bir varlığın fiziken teslim alınmasına veya karşılığı olan değer tahsiline ilişkin bacağı, teslimi veya ödemeyi alacak banka için ilgili varlıkta uzun pozisyonu ifade eder.

(9) Gerçeğe uygun değeri ile piyasa riskine esas tutar hesaplamalarına konu edilmesi gereken alım satım veya bankacılık hesaplarında yer alan pozisyonlar hakkında, EK-3'ün İkinci Bölümünde yer alan İhtiyatlı Değerleme İlke ve Esasları uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Faiz Oranı Riski Sermaye Yükümlülüğünün Standart Metotla Hesaplanması

Faiz Oranı Riski Sermaye Yükümlülüğünün kapsamı ve unsurları

MADDE 10 - (1) Bankalar, alım satım hesaplarında yer alan getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş araçlara ilişkin olarak ellerinde tuttıkları veya edindikleri pozisyonlardan kaynaklı faiz oranı riski için sermaye yükümlülüğü hesaplamak zorundadır. Faiz oranı riski sermaye yükümlülüğü; genel piyasa riski ve spesifik risk sermaye yükümlülüğü olmak üzere iki sermaye yükümlülüğünün toplamından oluşur. Faiz oranı riski sermaye yükümlülüğü ve hisse senedi pozisyon riski sermaye yükümlülüğü uygulaması bakımından;

a) Temettüden pay alma konusunda sahibine öncelik hakkı tanıyan ve adi hisse senedine dönüştürülemeyen ortaklık payını temsil eden senetler, getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş araç,

b) Borçlanma araçları gibi alınıp satılan ve fiyat davranışları sabit veya değişken faiz oranına dayalı borçlanma araçları ile benzer olan hisse senedine dönüştürülebilir borçlanma araçları, getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş araç,

c) Hisse senedi gibi alınıp satılan ve fiyat davranışları borçlanma araçlarından ziyade hisse senedi ile benzer olan hisse senedine dönüştürülebilir borçlanma araçları ise hisse senedi,

olarak kabul edilir. Menkul kıymet ödünç verme ve repo işlemine konu edilen borçlanma araçları, bu işlemlere konu edilmemiş gibi faiz oranı riski sermaye yükümlülüğü hesaplamasına dahil edilir.

Spesifik risk sermaye yükümlülüğü

MADDE 11 - (1) Spesifik risk için sermaye yükümlülüğü;

- Menkul kıymet,
- Menkul kıymetleştirme pozisyonu,
- Korelasyon alım satım portföyü,

bazlı hesaplanacak üç ayrı spesifik risk sermaye yükümlülüğünün toplanması suretiyle bulunur.

(2) Dayanağı bir borçlanma aracı, borçlanma araçlarından oluşan sepeti esas alan bir endeks veyahut benzer şekilde ihraççısı/borçlusu bulunan bir varlık olmaması kaydıyla; faiz oranı ve para swapları, faiz oranı anlaşmaları, vadeli döviz sözleşmeleri ve future sözleşmelerden kaynaklı pozisyonlar spesifik risk sermaye yükümlülüğüne tabi tutulmaz.

Menkul kıymet bazlı spesifik risk sermaye yükümlülüğü

MADDE 12 - (1) Menkul kıymet bazlı spesifik risk için sermaye yükümlülüğünün konusunu, kısa veya uzun pozisyonda olduğuna bakılmaksızın her bir borçlanma aracı oluşturur. Menkul kıymetleştirme pozisyonu ve korelasyon alım satım portföyü bazlı spesifik risk sermaye yükümlülüklerine tabi tutulan borçlanma araçları menkul kıymet bazlı spesifik risk sermaye yükümlülüğüne dahil edilmez. Bu madde uygulamasında yatırım yapılabilir kredi notu, KDK'lar tarafından verilen ve ilk üç kredi kalitesi kademesinden birine eşleşen kredi derecelendirme notunu ifade eder.

(2) Menkul kıymet bazlı spesifik risk için sermaye yükümlülüğünün hesaplanmasında, münferit borçlanma aracı pozisyonu, aynı ihraçlar bazında bulunur. Bu ihraç bazlı yaklaşım sadece ihraççı değil ihracın kupon oranı, likiditesi, geri çağırılması gibi kısa vadede fiyatını değiştirebilecek tüm unsurların aynı olmasını gerektirir ve aksi belirtilmedikçe pozisyonlar arası mahsup da sadece aynı ihraçlar için örtüşen pozisyonlar ile sınırlı olarak uygulanır.

(3) Menkul kıymet bazlı spesifik risk için sermaye yükümlülüğü, kısa veya uzun pozisyonda olduğuna bakılmaksızın her bir borçlanma aracı pozisyonu için bulunacak sermaye yükümlülüğü tutarlarının toplamından oluşur. Her bir borçlanma aracı pozisyonunun sermaye yükümlülüğü, aşağıdaki tabloya göre bulunacak spesifik risk sermaye yükümlülüğü oranı ile pozisyon tutarının çarpılması suretiyle bulunur.

Kategori	Borçlanma Aracının Kredi Kalitesi Kademesi (KKK)	Spesifik Risk Sermaye Yükümlülüğü Oranı
Merkezi Yönetim Borçlanma Araçları	Birinci KKK	%0
	İki ve üçüncü KKK	Nihai vadeye kalan süresi 6 ay veya daha kısa ise %0,25
		Nihai vadeye kalan süresi 6 aydan daha uzun fakat 24 ay da dâhil 24 aya kadar ise %1,00
		Nihai vadeye kalan süre 24 aydan daha uzun ise %1,60
	Dört ve beşinci KKK	%8
	Altıncı KKK	%12
KDK derecesi bulunmayan	%8	
Nitelikli Borçlanma Araçları		Nihai vadeye kalan süre 6 ay veya daha kısa ise %0,25
		Nihai vadeye kalan süre 6 aydan daha uzun fakat 24 ay da dâhil 24 aya kadar ise %1,00
		Nihai vadeye kalan süre 24 aydan daha uzun ise %1,60
Diğer	Onuncu fıkrada belirtilen esaslar çerçevesinde bulunacak sermaye yükümlülüğü oranı	

(4) Merkezi yönetim borçlanma araçları kategorisine merkezi yönetimlerce, merkez bankalarınca veya EK-1 uygulamasında merkezi yönetimler gibi değerlendirilerek yüzde sıfır risk

ağırlığına tabi tutulan yerel ve bölgesel yönetimlerce ihraç edilen bono, tahvil ve diğer kısa vadeli araçlar dahil tüm borçlanma araçları girer.

(5) Özellikle kendi para birimi dışında başka bir ülke para birimine dayalı yapılan ihraçlar olmak üzere ihraççının yabancı bir ülke olduğu merkezi yönetim borçlanma araçlarına uygulanacak spesifik risk sermaye yükümlülüğü oranını üçüncü fıkradaki tablodan daha farklı olarak belirlemeye Kurul yetkilidir.

(6) Merkezi yönetim borçlanma araçları kategorisine giren ihracın yerel para cinsinden olması ve finansmanının da aynı para cinsinden yapılmış olması halinde bu ihraçlara yüzde sıfır spesifik risk sermaye yükümlülüğü oranı uygulanır.

(7) Nitelikli borçlanma araçları kategorisine çok taraflı kalkınma bankaları ve EK-1 uygulamasında idari birimler ve ticari olmayan girişimlerden alacaklar risk sınıfına giren kamu kuruluşları tarafından ihraç edilen borçlanma araçları ile aşağıdaki diğer borçlanma araçları girer:

a) En az iki KDK'dan "yatırım yapılabilir" derecelendirme notu almış olan borçlanma araçları.

b) Bir KDK tarafından verilmiş "yatırım yapılabilir" derecelendirme notu olan ve herhangi başka bir KDK'dan "yatırım yapılabilir"den daha düşük bir notu bulunmayan borçlanma araçları.

c) **(Değişik:RG-20/1/2016-29599)⁽¹⁾**Kurumca uygun görülmesi şartıyla, derecelendirilmemiş ancak ihraççısı, teşkilatlanmış bir menkul kıymet borsasında işlem gören herhangi bir menkul kıymetin ihraççısı olan ve banka tarafından, derecelendirme kuruluşlarının "yatırım yapılabilir" kredi notunu alabilecek kadar yatırım kalitesine sahip olduğu öngörülen borçlanma araçları.

ç) Kredi riskine esas tutar hesaplanmasında, bir portföyünü içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımla ölçen bankalarda; kullanılan yaklaşım için aranan şartlara uyumsuzluk tespit edilmemiş olmak kaydıyla, içsel derecelendirme sistemlerinin "yatırım yapılabilir" düzeye eşit derece verdiği ve ihraççısı teşkilatlanmış bir menkul kıymet borsasında işlem gören herhangi bir menkul kıymetin ihraççısı olan borçlanma araçları.

d) Yurt içi banka ve aracı kurumlar ile sermaye yeterliliği oranının hesaplanması ve oranın sağlanmaması halinde alınacak önlemler açısından yurt içi bankalar ile eş değer uygulamalara tabi olan yurt dışı bankalar tarafından ihraç edilen borçlanma araçları.

e) **(Değişik:RG-20/1/2016-29599)⁽¹⁾** Kredi kalitesi yatırım yapılabilir kredi derecesine eşdeğer sayılan ve bu Yönetmelikteki düzenlemeler bakımından karşılaştırılabilir düzenleme ve denetime tabi kabul edilen kuruluşlarca ihraç edilen menkul kıymetler.

(8) **(Değişik:RG-20/1/2016-29599)⁽¹⁾** Yedinci fıkranın (c) bendi kapsamında Kurum tarafından verilecek onaylarda;

a) Borçlanma aracının "yatırım yapılabilir" kredi notunu alabilecek düzeyde yatırım kalitesine sahip olarak görülmesine dayanak teşkil eden banka değerlendirmeleri,

b) Bu borçlanma aracının ihraççısının teşkilatlanmış bir menkul kıymet borsasında işlem gören menkul kıymetine ilişkin bilgiler, aranır.

(9) **(Değişik:RG-20/1/2016-29599)⁽¹⁾** Yedinci fıkranın (ç) bendi hükmünden yararlanılması açısından borçlanma aracının ihraççısının teşkilatlanmış bir menkul kıymet borsasında işlem gören herhangi bir menkul kıymetinin var olup olmadığının bankaca raporlama dönemleri itibariyle izlenmesi zorunludur. Bu zorunluluğun yerine getirilmemesi halinde, diğer yasal işlemler saklı kalmak kaydıyla, Kurum tarafından yapılacak bildirimden itibaren iki yıl boyunca, yedinci fıkranın (ç) bendi hükmünden yararlanılamaz. Yedinci fıkranın (ç) bendi uygulaması bakımından "yatırım yapılabilir" düzeye eşitlik, borçlanma aracının bir yıllık temerrüt olasılığının, yetkili derecelendirme kuruluşu tarafından yatırım yapılabilir veya daha iyi bir kredi derecesi verilmiş olan bir borçlanma aracının uzun dönem ortalama bir yıllık temerrüt olasılığının ifade ettiği bir yıllık temerrüt olasılığına eşit veya daha düşük olması anlamına gelir.

(10) Merkezi yönetim borçlanma araçları ile nitelikli borçlanma araçları kategorisine girmeyen borçlanma araçları "diğer" kategorisine dahil edilir. "Diğer" kategorisinde yer alan borçlanma araçları için uygulanacak spesifik risk sermaye yükümlülüğü oranı, bu borçlanma aracının bankacılık hesaplarında yer alması halinde standart yaklaşımla kredi riskine esas tutar hesaplanmasına ilişkin esaslar çerçevesinde tabi olacağı risk ağırlığının yüzde sekizidir.

(11) “Diğer” kategorisine giren ve vadeye kadar olan verimi merkezi yönetim borçlanma araçlarına göre daha yüksek olan borçlanma araçlarından, spesifik risk düzeyinin önemli derecede artmasına neden olacak durumlara maruz kalanlar için daha yüksek bir spesifik sermaye yükümlülüğü oranı belirlemeye ve/veya genel piyasa riski sermaye yükümlülüğü hesaplamasında, bu araçlar ile diğer borçlanma araçları arasında mahsuplaşma yapılmasını yasaklamaya Kurul yetkilidir.

Kredi türevlerinin spesifik risk sermaye yükümlülüğünde dikkate alınması

MADDE 13 - (1) Korelasyon alım satım portföyü kapsamında olmamak kaydıyla, alım satım hesaplarında yer alan kredi türevleri taşıdıkları pozisyonlar esas alınarak spesifik risk sermaye yükümlülüğüne tabi tutulur. Bu pozisyonlar, bankanın kredi türevindeki hak ve yükümlülükleri çerçevesinde tespit edilir. Bu kapsamda; kredi temerrüt swapları, toplam getiri swapları ve krediye bağlı tahvillerde, koruma sağlayan banka açısından referans varlıkta uzun pozisyon, koruma alan banka açısından ise referans varlıkta kısa pozisyon oluşur. Krediye bağlı tahvilde koruma sağlayan banka ayrıca tahvilin kendisi üzerinden de uzun pozisyon oluşturur.

(2) Kredi türevleri, aksi belirtilmedikçe, kredi türevinden doğan pozisyonun/pozisyonların dayalı olduğu araç üzerinden menkul kıymet veya menkul kıymetleştirme pozisyonu bazlı spesifik risk sermaye yükümlülüklerine bu maddedeki esaslar gözetilerek tabi tutulur.

(3) Birden fazla referans varlığı bulunan, referans varlıklardan hangisinde gerçekleşeceği önem arz etmeksizin, birinci, ikinci, üçüncü temerrüt olayı gibi temerrüt olayının gerçekleşme sırasına dayalı olarak, belli bir sıradaki temerrüt olayının gerçekleşmesi halinde ödeme şartının gerçekleşeceğini ve bu işlemdeki yükümlülüklerin kapatılmasını öngören “n” inci temerrüde dayalı kredi türevlerinde, koruma alan ve koruma sağlayan bankalar açısından bu işlemde kaynaklı spesifik risk sermaye yükümlülüğü; ödeme şartının bağlandığı temerrüt olayı sıra sayısının bir eksiği kadar sayıda referans varlık istisna tutulmak suretiyle kalan referans varlıkların her biri için hesaplanacak spesifik risk sermaye yükümlülüğünün toplamı kadardır. Bu toplam tutarın koruma tutarını aşan kısmı dikkate alınmaz. İstisna tutulacak varlık seçiminde esas, istisna tutulacak varlıklardan herhangi biri için hesaplanacak spesifik risk için sermaye yükümlülüğünün, kapsama dahil olan varlıklardan herhangi biri için hesaplanacak olandan fazla olmamasıdır.

(4) Birinci temerrüde dayalı bir kredi türevinin dayalı olduğu referans varlıklardan birinde bankanın pozisyona sahip olması ve bu kredi türevinin sahip olunan pozisyona koruma sağlıyor olması halinde, sahip olunan pozisyondan ve kredi türevinin ilgili varlığa ilişkin kısımdan kaynaklı spesifik risk için sermaye yükümlülüğü tutarı, sağlanan korumaya isabet eden nispette azaltılır. Bankanın bu kredi türevinin referans varlıklarından birden fazlasında pozisyona sahip olması halinde ise bu azaltım referans varlıklardan en düşük spesifik risk için sermaye yükümlülüğü doğurana esas alınarak yapılır.

(5) Dördüncü fıkrada öngörülen azaltım, birinci temerrüde dayalı kredi türevleri dışında kalan “n” inci temerrüde dayalı kredi türevlerinde uygulanmaz.

(6) “n” inci temerrüde dayalı bir kredi türevinin dış derecelendirme notunun bulunması halinde, koruma satıcısı banka türev işlemin derecesini kullanır ve menkul kıymetleştirme bazlı spesifik risk sermaye yükümlülüğünün hesaplanmasına ilişkin esaslar çerçevesinde bu dereceye tekabül eden kredi kalitesi kademesine sahip “diğer menkul kıymetleştirmelere” uygulanan sermaye yükümlülüğü oranını uygulayarak spesifik riske ilişkin sermaye yükümlülüğü hesaplar.

Menkul kıymetleştirme pozisyonu bazlı spesifik risk

MADDE 14 - (1) Menkul kıymetleştirme pozisyonu bazlı spesifik risk için sermaye yükümlülüğü, alım satım hesaplarında yer alan menkul kıymetleştirme pozisyonları üzerinden ve menkul kıymetleştirme araçlarının net pozisyonları dikkate alınarak hesaplanır. Tanımsal çerçevede, alım satım hesaplarında yer alan menkul kıymetleştirme pozisyonları kredi riskine esas tutar hesaplamalarına konu menkul kıymetleştirme pozisyonları ile aynıdır. Bu maddede açıklık bulunmayan hallerde, bankacılık hesaplarında yer alan menkul kıymetleştirme pozisyonlarının kredi riskine esas tutarının hesaplanmasına ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.

(2) Menkul kıymetleştirme pozisyonu bazlı spesifik risk için sermaye yükümlülüğü, kısa veya uzun pozisyonda olduğuna bakılmaksızın ihraç bazlı yaklaşımla her bir menkul kıymetleştirme pozisyonu için bulunacak sermaye yükümlülüğü tutarlarının toplamından oluşur.

(3) İhraç bazlı yaklaşımla her bir menkul kıymetleştirme pozisyonu için sermaye yükümlülüğü, net pozisyonun mutlak değeri üzerinden spesifik risk sermaye yükümlülüğü oranı ile çarpımı suretiyle bulunur. Spesifik risk sermaye yükümlülüğü oranı; dışsal kredi derecelendirme notu ve menkul kıymetleştirme pozisyonu türüne bağlı olarak aşağıdaki tabloya göre belirlenir:

Kredi Kalitesi Kademesi (KKK)	Uzun Vadeli Nota Dayalı KKK	Birinci KKK	İkinci KKK	Üçüncü KKK	Dördüncü KKK	Diğer KKK'ya Sahip Olanlar ile Kabul Edilebilir Derecesi Olmayanlar
	Kısa Vadeli Nota Dayalı KKK	Birinci KKK	İkinci KKK	Üçüncü KKK		
Yeniden Menkul Kıymetleştirme		%3.2	%8	%18	%52	%100
Diğer Menkul Kıymetleştirmeler		%1.6	%4	%8	%28	%100

(4) Bankacılık hesaplarında yer alan menkul kıymetleştirme pozisyonlarının kredi riskine esas tutarlarının hesaplanmasında dışsal kredi derecelendirme notlarının tanınmasına ilişkin esaslar alım satım hesaplarında yer alan menkul kıymetleştirme pozisyonlarının spesifik risk sermaye yükümlülüğü hesaplamalarında da geçerlidir.

(5) Bankacılık hesaplarında yer alan menkul kıymetleştirme pozisyonlarının kredi riskine esas tutarının hesaplanmasında, derecelendirilmemiş pozisyonlara yüzde binikiyüzelli risk ağırlığı uygulamasının istisnaları, alım satım hesaplarında yer alan ve yukarıdaki tabloya göre yüzde yüz spesifik risk sermaye yükümlülüğüne tabi derecelendirilmemiş menkul kıymetleştirme pozisyonları için de aynı esaslar dahilinde uygulanır. Bu uygulama sonucu bulunacak risk ağırlığının yüzde sekizi, ilgili menkul kıymetleştirme pozisyonuna uygulanacak spesifik risk sermaye yükümlülüğü olarak dikkate alınır.

Kredi türevleriyle koruma sağlanan pozisyonlar için spesifik risk sermaye yükümlülüğü

MADDE 15 - (1) Kredi türevinin referans aldığı varlığın değeri ile pozisyonun dayalı olduğu varlığın değerinin daima ters yönlü ve büyük ölçüde aynı düzeyde hareket ettiği durumlarda tam korumanın bulunduğu kabul edilir. Tam koruma genellikle;

a) Kredi türevinin referans aldığı varlık ile pozisyonun dayalı olduğu varlığın tamamen aynı varlıklardan oluştuğu,

b) Swap işlemin vadesi ile pozisyonun dayanağı olan varlığın vadeleri arasındaki uyuma bakılmaksızın, bir uzun hazır pozisyonun, bir toplam getiri swabı ile korunduğu (ya da tam tersi bir işlemde) ve referans varlık ile pozisyonun dayanağı olan varlık arasında tam bir eşleşmenin bulunduğu,

hallerde oluşur. Bu hallerde varlığın korunan pozisyonu ile referans varlığa dayalı koruma sağlayan pozisyon için spesifik risk sermaye yükümlülüğü hesaplanmaz.

(2) Kredi türevinin referans aldığı varlığın değeri ile pozisyonun dayalı olduğu varlığın değerinin daima ters yönlü hareket ettiği ancak bu hareketin büyük ölçüde aynı düzeyde olmadığı durumlarda yüzde seksen düzeyli korumanın bulunduğu kabul edilir. Yüzde seksen düzeyli koruma genellikle; bir uzun hazır pozisyonun, bir kredi temerrüt swabı veya bir krediye bağlı tahvile korunduğu (ya da tam tersi bir işlemde) ve referans yükümlülüğünün koşulları, kredi türevinin ve referans yükümlülüğünün vadesi ile korunan varlığın para birimi cinsi açısından tam bir eşleşmenin bulunduğu hallerde oluşur. Ayrıca bu hallerde, kredi olayı tanımı, takas mekanizması gibi kredi türev sözleşmesinin kilit özelliklerinin, kredi türevinin fiyat hareketlerinin uzun hazır pozisyonun fiyat hareketlerinden önemli oranda sapmasına neden olmaması gerekir. Sabit ödeme, önemli eşik gibi ödemeye ilişkin kısıtlayıcı hükümlerde dikkate alınarak belirlenecek işlemle transfer edilen riskin büyüklüğü ölçüsünde, pozisyonun dayalı olduğu varlık ile kredi türevinin referans aldığı varlıklardan sermaye gereksinimi

daha yüksek olanı için yüzde seksen spesifik risk netleşmesi uygulanırken, diğer varlık üzerindeki spesifik risk sermaye yükümlülüğü sıfır olarak belirlenir.

(3) Kredi türevinin referans aldığı varlığın değeri ile pozisyonun dayalı olduğu varlığın değerinin genellikle ters yönde hareket ettiği durumlarda kısmi korumanın bulunduğu kabul edilir. Kısmi koruma genellikle aşağıdaki durumlarda oluşur;

a) Referans yükümlülük ile korunan varlık arasında varlık uyumsuzluğu dışında birinci fıkranın (b) bendi kapsamında yer alan ve bu uyumsuzluğun kredi riskine esas tutar hesaplamaları açısından kredi türevinin risk azaltım aracı olarak dikkate alınmasına engel olmayacak nitelikte olduğu pozisyonlar.

b) Birinci fıkranın (a) bendi veya ikinci fıkra kapsamında yer alan ancak kredi koruması ile pozisyonun dayalı olduğu varlık arasında vade veya para birimi uyumsuzluğu bulunan pozisyonlar.

c) İkinci fıkra kapsamında yer alan ve kredi türev sözleşmesinin teslimine ilişkin yükümlülükleri arasında dayanak varlığında yer aldığı ancak kredi koruması ile uzun hazır pozisyonun dayalı olduğu varlık arasında varlık uyumsuzluğu bulunan pozisyonlar.

(4) Bir ila üçüncü fıkralarda öngörülen durumlarda, spesifik risk için sermaye yükümlülüğü, kredi türevinde referans alınan varlık ile koruma sağlanan pozisyonun dayalı olduğu varlıktan her ikisine değil sadece en fazla sermaye yükümlülüğü doğurana için uygulanır.

(5) Bir ila üçüncü fıkralarda öngörülen durumlara uymayan bir kredi türevi ile koruma sağlanması halinde, spesifik risk için sermaye yükümlülüğü kredi türevinde referans alınan varlık ile koruma sağlanan pozisyonun dayalı olduğu varlığın her ikisi içinde aranır.

Spesifik risk sermaye yükümlülüğünde limit

MADDE 16 - (1) Bankalar bir kredi türevindeki veya menkul kıymetleştirme aracındaki münferit bir pozisyonu için sermaye yükümlülüğünü maruz kalabileceği en fazla olası zarar ile sınırlayabilir. Münferit pozisyonlardan kısa pozisyonda olanlar için bu sınır, dayalı olduğu aracın ihraççısının/borçlusunun temerrüt riskinden ari hale gelmesi durumunda pozisyonun değerinde meydana gelecek değişim tutarı şeklinde hesaplanabilir. Münferit pozisyonlardan uzun pozisyonda olanlar için bu sınır ise dayalı olduğu aracın ihraççısının/borçlusunun temerrüt etmesi ve herhangi bir güvencenin de bulunmadığı varsayımı altında pozisyonun değerinde meydana gelecek değişim olarak hesaplanabilir. Maruz kalınacak en fazla olası zarar her bir münferit pozisyon için hesaplanır.

Korelasyon alım satım portföyü bazlı spesifik risk

MADDE 17 - (1) Korelasyon alım satım portföyü;

a) Yeniden menkul kıymetleştirme pozisyonlarını, menkul kıymetleştirme dilimi üzerine yazılmış bir opsiyonu ve menkul kıymetleştirme diliminin getirileri üzerinde oransal bir pay sağlamayan menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ilişkin diğer türevleri içermeyen,

b) Referans varlıkları, iki yönlü likit piyasanın var olduğu, tek bir referans borçluya dayalı kredi türevleri de dahil tek bir referans borçluya dayanan araçlardan oluşan ve referans borçluya dayandırılarak işlem gören endeksleri de içeren

menkul kıymetleştirme pozisyonları ile n inci temerrüt olayına bağlı olarak ödeme şartının gerçekleştiği kredi türevlerinden oluşur.

(2) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (g) ve (ğ) numaralı bentlerinde sayılan alacak sınıflarına dayalı pozisyonlar ile ÖMKŞ'den alacaklara dayalı pozisyonlar korelasyon alım satım portföylerinin kapsamına dahil edilemez.

(3) Finansal araçlar veya bunların dayandığı araçlar için likit iki yönlü bir piyasanın var olması şartıyla menkul kıymetleştirme pozisyonu veya "n" inci temerrüt olayına bağlı olarak ödeme şartının gerçekleştiği kredi türevi olmayan, ancak bu portföyün diğer pozisyonlarını riskten koruyan pozisyonlar korelasyon alım satım portföyüne dahil edilebilir.

(4) Korelasyon alım satım portföyü bazlı spesifik risk sermaye yükümlülüğü aşağıdaki sermaye yükümlülüklerinden; eşit olmaları halinde herhangi biri, eşit olmaları halinde büyük olanıdır:

a) Korelasyon alım satım portföyünün net uzun korelasyon alım satım hesaplarından hareketle bulunacak net uzun pozisyonlar üzerinden hesaplanacak toplam spesifik risk sermaye yükümlülüğü tutarı.

b) Korelasyon alım satım portföyünün net kısa korelasyon alım satım hesaplarından hareketle bulunacak net kısa pozisyonlar üzerinden hesaplanacak toplam spesifik risk sermaye yükümlülüğü tutarı.

(5) Dördüncü fıkra uygulamasında, net kısa ve net uzun pozisyonlar üzerinden yapılacak toplam spesifik risk sermaye yükümlülüğü hesaplamasında, bu pozisyonların bir ila üçüncü fıkralara göre içerebileceği araçlara ilişkin spesifik risk sermaye yükümlülüğü oranları dikkate alınır.

Genel Piyasa Riski Sermaye Yükümlülüğü

MADDE 18 - (1) Bankalar alım satım hesapları içinde yer alan getirisi faiz oranı ile ilişkilendirilmiş araçlara ilişkin piyasa faiz oranındaki değişikliklerden kaynaklanabilecek zararları karşılamak üzere genel piyasa riski için sermaye yükümlülüğü hesaplamak zorundadır.

(2) Menkul kıymetleştirme bazlı spesifik risk sermaye yükümlülüğü hesaplamasında yüzde yüz spesifik risk sermaye yükümlülüğüne tabi tutulan pozisyonlar genel piyasa riski için sermaye yükümlülüğü hesaplamalarına dahil edilmeyebilir.

(3) Standart metotta genel piyasa riski için sermaye yükümlülüğü "Vade Merdiveni Yöntemi" veya "Durasyon Yöntemi" ile hesaplanır ve aşağıdaki dört unsurun toplamından oluşur:

- Net Pozisyon Yükümlülüğü.
- Dikey Sermaye Yükümlülüğü.
- Yatay Sermaye Yükümlülüğü.

ç) Vade dilimlerine pozisyon olarak kaydedilmemiş olmak kaydıyla, 9 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca opsiyonlardan kaynaklı piyasa riskinin standart metotla hesaplanmasına ilişkin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan faiz oranı genel piyasa riski sermaye yükümlülüğü.

(4) Vade merdiveni yönteminde, üçüncü fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri kapsamındaki unsurlar pozisyonların dayalı olduğu her bir para birimi için ayrı ayrı hesaplanır. Para birimi bazında bulunan tutarlar toplulaştırılmak suretiyle birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerindeki genel piyasa riski sermaye yükümlülüğü unsurlarının nihai değerleri elde edilir. Sermaye yükümlülüğü değerleri mutlak değerleri üzerinden sermaye gereksinimini ifade ettiğinden para birimi bazında hesaplanan değerlerin toplulaştırılmasında herhangi bir mahsuplaşma yapılmaz.

(5) Vade merdiveni yönteminde, herhangi bir para birimi bazında genel piyasa riski için sermaye yükümlülüğü yedinci fıkradaki tablo kullanılarak hesaplanır. Hesaplamanın ilk aşaması ilgili para birimi cinsinden uzun ve kısa pozisyonların her ikisinin de, vadelerine kalan süreleri dikkate alınarak ve TL karşılıkları üzerinden ilgili vade dilimine yerleştirilmesidir. Değişken faiz oranlı araçlarda kalan vade, raporlama dönemini takip eden ilk yeniden fiyatlama tarihleri vade kabul edilmek suretiyle bulunur. Kupon faiz oranı yüzde üçten az olan araçların vade diliminin belirlenmesinde küsuratlı yıl hesaplaması bir yıl üçyüzaltmışbeş gün kabul edilmek suretiyle hesaplanır.

(6) Bir aracın hem ihraççısının hem de ihracının aynı olması kaydıyla, bu araca dayalı uzun ve kısa pozisyonlar net pozisyonu dikkate alınarak hesaplamaya dahil edilebilir.

(7) İkinci aşamada, vade dilimindeki pozisyonlar, varsayılan faiz değişimine olan fiyat duyarlılıklarını yansıtan ve tabloda yer alan risk ağırlıklarından vade dilimine karşılık gelenle ağırlıklandırılır.

Zaman Aralığı	Vade Dilimi			Risk ağırlığı (%)	Varsayılan Faiz Oranı Değişimi (%)
	Sıra No	Yıllık Kupon Oranı Yüzde Üç veya Daha Büyük	Yıllık Kupon Oranı Yüzde Üçten Küçük		
I. Zaman Aralığı	1. Vade Dilimi	≤ 1 ay	≤ 1 ay	0,00	1,00

	2. Vade Dilimi	> 1 ay ≤ 3 ay	> 1 ay ≤ 3 ay	0 ,20	1,00
	3. Vade Dilimi	> 3 ay ≤ 6 ay	> 3 ay ≤ 6 ay	0 ,40	1,00
	4. Vade Dilimi	> 6 ay ≤ 12 ay	> 6 ay ≤ 12 ay	0 ,70	1,00
II. Zaman Aralığı	5. Vade Dilimi	> 1 yıl ≤ 2 yıl	> 1,0 yıl ≤ 1,9 yıl	1 ,25	0,90
	6. Vade Dilimi	> 2 yıl ≤ 3 yıl	> 1,9 yıl ≤ 2,8 yıl	1 ,75	0,80
	7. Vade Dilimi	> 3 yıl ≤ 4 yıl	> 2,8 yıl ≤ 3,6 yıl	2 ,25	0,75
III. Zaman Aralığı	8. Vade Dilimi	> 4 yıl ≤ 5 yıl	> 3,6 yıl ≤ 4,3 yıl	2 ,75	0,75
	9. Vade Dilimi	> 5 yıl ≤ 7 yıl	> 4,3 yıl ≤ 5,7 yıl	3 ,25	0,70
	10. Vade Dilimi	> 7 yıl ≤ 10 yıl	> 5,7 yıl ≤ 7,3 yıl	3 ,75	0,65
	11. Vade Dilimi	> 10 yıl ≤ 15 yıl	> 7,3 yıl ≤ 9,3 yıl	4 ,50	0,60
	12. Vade Dilimi	> 15 yıl ≤ 20 yıl	> 9,3 yıl ≤ 10,6 yıl	5 ,25	0,60
	13. Vade Dilimi	> 20 yıl	> 10,6 yıl ≤ 12,0 yıl	6 ,00	0,60
	14. Vade Dilimi		> 12,0 yıl ≤ 20,0 yıl	8 ,00	0,60
	15. Vade Dilimi		> 20 yıl	1 2,50	0,60

(8) Risk ağırlıklı pozisyonlar bulunduktan sonra Dikey ve Yatay Sermaye Yükümlülükleri hesaplanır. Dikey Sermaye Yükümlülüğünü hesaplamak için öncelikle, her bir vade diliminin ağırlıklandırılmış kısa ve ağırlıklandırılmış uzun pozisyonlarının örtüşen kısmı bulunur. Örtüşen kısımların her biri yüzde on sermaye yükümlülüğüne tabi tutulur. Bulunan bu sermaye yükümlülükleri toplanmak suretiyle Dikey Sermaye Yükümlülüğü elde edilir. Vade diliminin sadece ağırlıklandırılmış kısa veya uzun pozisyondan oluşması halinde örtüşen kısım olmayacağından bu vade dilimi için Dikey Sermaye Yükümlülüğü kapsamında örtüşen kısma dayalı sermaye yükümlülüğü hesaplanmaz. Yatay sermaye yükümlülüğü hesaplamaları da dahil olmak üzere; örtüşen kısım sadece ters pozisyonlar arasında oluşur ve değeri, bu pozisyonlardan küçük olanının, pozisyonların eşit olması halinde ise bunlardan herhangi birinin mutlak değerine eşittir.

(9) Sonraki aşamada Yatay Sermaye Yükümlülüğü hesaplanır. Yatay Sermaye Yükümlülüğünün hesaplanması amacıyla her bir vade diliminin net risk ağırlıklı pozisyonu bulunur. Bu pozisyonlar kısa ve uzun pozisyon bazında ve her bir zaman aralığının kapsadığı vade dilimleri esas alınarak toplulaştırılmak suretiyle her bir zaman aralığının risk ağırlıklı uzun ve kısa pozisyonları elde edilir.

(10) Yatay Sermaye Yükümlülüğü; Yatay Sermaye Yükümlülüğü-I ve Yatay Sermaye Yükümlülüğü-II'nin toplamından oluşur.

(11) Yatay Sermaye Yükümlülüğü-I, her bir zaman aralığının risk ağırlıklı kısa ve uzun pozisyonlarının örtüşen kısmı üzerinden hesaplanacak zaman aralığı bazında sermaye yükümlülüklerinin toplanması suretiyle bulunur. Zaman aralıklarından herhangi birinde örtüşen kısım

bulunmaması halinde o zaman aralığı için sermaye yükümlülüğü hesaplanmaz. Zaman aralığı bazında sermaye yükümlülüğü, I. zaman aralığı için örtüşen kısmının yüzde kırkı ile II. ve III. zaman aralıkları için ise örtüşen kısımlarının yüzde otuzudur.

(12) Yatay Sermaye Yükümlülüğü-II'nin hesaplanması için öncelikle her bir zaman aralığının risk ağırlıklı net pozisyonu bulunur. Sonrasında, üç aşamalı bir süreç yürütülür. İlk aşamada I ve II. zaman aralığının pozisyonlarının örtüşen kısmı bulunur ve bunun üzerinden yüzde kırk oranında sermaye yükümlülüğü hesaplanır. İkinci aşamada, II. zaman aralığı ile III. zaman aralığının pozisyonlarının örtüşen kısmı üzerinden yüzde kırk oranında sermaye yükümlülüğü hesaplanır. Ancak ikinci aşamada II. zaman aralığı için kullanılacak pozisyon ilk aşamada bulunan örtüşen kısım mahsup edildikten sonra kalan pozisyonudur. Üçüncü aşamada ise I. zaman aralığı ile III. zaman aralığı pozisyonlarının örtüşen kısmı için yüzde yüz oranında sermaye yükümlülüğü hesaplanır. Bu hesaplamada; I. zaman aralığı için kullanılacak pozisyon birinci aşamada bulunan örtüşen kısım düşüldükten sonra kalan pozisyon, III zaman aralığı için kullanılacak pozisyon ise ikinci aşamada bulunan örtüşen kısım düşüldükten sonra kalan pozisyonudur. Yatay Sermaye Yükümlülüğü-II, her üç aşamada oluşan sermaye yükümlülüklerinin toplanması suretiyle bulunur.

(13) Net Pozisyon Yükümlülüğü, zaman aralıklarının her üçü de dikkate alınarak bulunacak vade merdiveni net pozisyonunun yüzde yüzü kadardır. Vade merdiveni net pozisyonun hesaplanması için öncelikle, I., II. ve III. zaman aralıklarının net pozisyonları uzun ve kısa pozisyon bazında toplulaştırılır. Bu uzun ve kısa pozisyonların büyük olanından küçük olanı çıkarılır. Kalan pozisyon vade merdiveni net pozisyonunu verir. Zaman aralıklarının net pozisyonlarının tümünün uzun veya kısa pozisyonlardan oluşması halinde, vade merdiveni net pozisyonu bunların toplamından oluşur.

(14) Alım satım hesaplarında yer alan kredi türevleri taşıdıkları pozisyonlar esas alınarak faiz oranı genel piyasa riski sermaye yükümlülüğüne tabi tutulur. Bu pozisyonlar, bankanın kredi türevindeki hak ve yükümlülükleri ile genel piyasa riskinin kapsamı çerçevesinde tespit edilir. Bu kapsamda;

a) Koruma alan ve koruma sağlayan banka açısından kredi temerrüt swaplarında genel piyasa riski için sermaye yükümlülüğü oluşmaz.

b) Toplam getiri swaplarında, koruma sağlayan banka referans varlıkta uzun pozisyon, sözleşme uyarınca yapacağı ödemeleri temsilen de ödemenin dayalı olduğu para birimi üzerinden ve ödemenin şekline bağlı olarak değişken veya sabit faiz oranına dayalı farazi bir merkezi yönetim borçlanma aracında kısa pozisyon oluştururken, koruma alan banka tam tersi pozisyonlar oluşturur.

c) Krediyeye bağlı tahvillerde, koruma sağlayan banka krediyeye bağlı tahvilin kendisi üzerinden uzun pozisyon oluştururken, koruma alan banka için genel piyasa riski doğmaz.

(15) Genel piyasa riskini her bir pozisyonun fiyat duyarlılığını ayrı ayrı hesaplamak suretiyle ölçebilecek gerekli kapasiteye sahip bankalar Kurumun onayıyla durasyon yöntemini kullanabilirler. Seçilen ve kullanılan fiyat duyarlılığı hesaplama yöntemi sonradan değiştirilemez, Kurumdan onay alınmadan bu hesaplama yönteminde herhangi bir değişikliğe gidilmez. Banka fiyat duyarlılığı hesaplama yönteminde kullandığı metodoloji ve sistemleri sürekli bazda denetime hazır bulundurmak zorundadır.

(16) Durasyon yönteminde net pozisyon yükümlülüğü ile dikey ve yatay sermaye yükümlülükleri aşağıdaki bentler sırasına uygun aşamalarla hesaplanır:

a) İlk aşama olarak, faiz oranlarında aşağıdaki tabloda her bir vade dilimine karşılık varsayılan faiz oranı değişimi düzeyinde meydana gelecek değişiklik karşısında aynı vade dilimindeki her bir aracın fiyat duyarlılığı hesaplanır.

b) İkinci aşamada, ölçülen fiyat duyarlılıklarıyla ağırlıklandırılan enstrümanlar aşağıdaki tabloda ilgili olduğu vade dilimine yerleştirilir.

c) Üçüncü aşamada her bir vade diliminin uzun ve kısa pozisyonları mutlak değerleri üzerinden yüzde beş dikey sermaye yükümlülüğüne tabi tutulur.

ç) Dördüncü aşamada vade dilimlerinin net pozisyonları, vade merdiveni yönteminde kullanılan metodoloji ve oranlarla yatay sermaye yükümlülüğüne tabi tutulur.

d) Beşinci aşamada net pozisyon yükümlülüğü onüçüncü fıkra esas alınarak hesaplanır.

Zaman Aralığı	Vade Dilimi	Varsayılan Faiz Oranı Değişimi (%)
I	≤ 1 ay	1,00
	> 1 ay ≤ 3 ay	1,00
	> 3 ay ≤ 6 ay	1,00
	> 6 ay ≤ 12 ay	1,00
II	> 1,0 yıl ≤ 1,9 yıl	0,90
	> 1,9 yıl ≤ 2,8 yıl	0,80
	> 2,8 yıl ≤ 3,6 yıl	0,75
III	> 3,6 yıl ≤ 4,3 yıl	0,75
	> 4,3 yıl ≤ 5,7 yıl	0,70
	> 5,7 yıl ≤ 7,3 yıl	0,65
	> 7,3 yıl ≤ 9,3 yıl	0,60
	> 9,3 yıl ≤ 10,6 yıl	0,60
	> 10,6 yıl ≤ 12,0 yıl	0,60
	> 12,0 yıl ≤ 20,0 yıl	0,60
	> 20 year	0,60

Faiz oranı riski sermaye yükümlülüğü hesaplamasında faiz oranı türev ve bilanço dışı araçlardan kaynaklı pozisyonlar

MADDE 19 - (1) Faiz oranı riski için sermaye yükümlülüğünün ölçüm sistemi kapsamına, sadece bilanço içi değil, faiz oranı değişikliklerinden etkilenen ve alım satım hesaplarında yer alan tüm türev araçlar ile bilanço dışı araçlar da girer. Bu kapsamdaki türev aracın bir opsiyon olması halinde, bu aracın faiz oranı riski için sermaye yükümlülüğüne tabi tutulması 9 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca opsiyonlardan kaynaklı piyasa riskinin standart metotla hesaplanmasına ilişkin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir. Aşağıdaki türev araçlar, bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla faiz oranı türev araçları olarak kabul edilir:

- Merkezi yönetim borçlanma araçlarına, kurumsal borçlanma araçlarına veya faiz oranı endekslerine dayalı future türev araçlar,
- Merkezi yönetim borçlanma araçlarına, kurumsal borçlanma araçlarına, döviz veya faiz oranı endekslerine dayalı vadeli türev araçlar,
- Faiz oranı anlaşmaları ve swaplar,
- Merkezi yönetim borçlanma araçlarına, kurumsal borçlanma araçlarına, faiz oranı endekslerine, faiz oranı anlaşmalarına veya swaba dayalı opsiyonlar.

(2) Türevler; dayalı oldukları varlıklar, işlemin dayanağının endeks veya oran gibi ihraca dayalı olmayan gösterge bir değer olduğu durumlarda ise farazi varlıklar üzerinden pozisyonlara dönüştürülür ve bu suretle faiz oranı riski sermaye yükümlülüğü hesaplamalarına dahil edilir. Farazi varlık olarak aksi belirtilmedikçe merkezi yönetim borçlanma araçları kullanılır. Pozisyon tutarları, türev işlemin dayanağı olan varlığın veya farazi varlığın anapara tutarının EK-3'te yer alan ihtiyatlı değerlendirme yöntemleri dikkate alınarak bulunacak gerçeğe uygun değerleri üzerinden hesaplamalara katılır. Varlığın veya farazi varlığın anapara tutarı, türev sözleşmenin içerdiği kaldıraç ve diğer

artırımların dikkate alınarak bulunan sözleşmeden doğan yükümlülük ve alacakların gerçek toplam tutarını gösteren etkin nominal tutarları üzerinden bulunur.

(3) Vadeli faiz oranı anlaşmaları da dahil olmak üzere faiz oranı riski için sermaye yükümlülüğünün ölçüm sistemi kapsamına giren future ve vadeli sözleşmelerin farazi varlık üzerinden bir uzun ve bir kısa olmak üzere iki pozisyondan oluştuğu kabul edilir. Bu türev ürünlerde pozisyonların vadesi olarak sözleşmenin uygulama veya teslim tarihi dikkate alınır. Sözleşmenin uygulama veya teslimine konu aracının da vadeli olması halinde bu aracın vadesi, etkilediği pozisyonun vadesine eklenir. Örneğin nisan ayında bir uzun pozisyon şeklinde alınan haziran teslim/uygulama tarihli üç aylık faiz oranı future sözleşmesine dayalı işlemde, farazi varlık olan merkezi yönetim borçlanma aracında beş ay vadeli uzun pozisyon ve farazi varlık olan merkezi yönetim borçlanma aracına dayalı iki ay vadeli kısa pozisyon oluşturulur. Teslime konu edilebilir mahiyette çeşitli araçlar ile sözleşmede öngörülen teslimin yerine getirilebildiği durumlarda, sözleşmede değişim için öngörülen dönüşüm oranları dikkate alınmak kaydıyla banka bu araçlardan seçeceğini vade merdiveni yönteminde dikkate alabilir. Bir kurumsal bono endeksine dayalı future işlemde, pozisyonlar farazi menkul kıymet portföyünün piyasa değeri ile oluşturulur.

(4) Swap işlemlerde, işlemin hak ve yükümlülük bacaklarının her ikisinin de faiz oranındaki değişimlerden etkilendiği durumlarda, işlemde öngörülen vadeye sahip, farazi varlık olarak merkezi yönetim borçlanma aracına dayalı iki pozisyon oluşturur. Bankanın değişken faiz oranı alacağı, sabit faiz oranı ödeyeceği bir swap işlemde, banka, vadesi yeniden fiyatlandırma tarihine eşit değişken faiz oranına dayalı araçta uzun ve vadesi swap işlemin vadesi olan sabit faizli araçta kısa pozisyon oluşturur. Swap işlemde işlemin bacaklarının birinde referans fiyatın faiz değerinde hisse senedi endeksi gibi başka bir referans fiyat olması durumunda, vade merdiveni yöntemine sadece faiz ile ilişkili bacak için pozisyon oluşturulurken, diğer bacak ise ilgili referansın dahil olduğu risk tür veya türlerinin (hisse senedi endeksi örneğinde hisse senedi riski için sermaye yükümlülüğü hesaplanması şeklinde) sermaye yükümlülüğü hesaplamasına dahil edilir. Çapraz para swabında işlemin hak ve yükümlülük tarafını oluşturan bacaklarının her ikisi de dayalı olduğu para birimi dikkate alınarak ilgili vade merdiveni tablosuna dahil edilmek suretiyle genel piyasa riski için sermaye yükümlülüğü hesaplamasına konu edilir.

Türevlerden kaynaklı pozisyonların netleştirilmeye konu edilmesi

MADDE 20 - (1) Bankalar; vade, para birimi, kuponu ve ihraççısı bakımından birbiriyle aynı olan araçlardaki, farazi pozisyonlar da dahil olmak üzere uzun ve kısa pozisyonlarını faiz oranı riski için sermaye yükümlülüğü hesaplamasına net bazda dahil edebilirler. Bir future ve vadeli işlem ile bu işlemin dayanağı varlıktaki pozisyon netleştirilebilir. Teslim yükümlülüğü çeşitli araçlarla yerine getirilebilir future veya vadeli işlemlerden kaynaklı pozisyonların bunların dayalı oldukları araçlardaki pozisyonlarla netleştirilmesi, kolayca saptanabiliyor olması kaydıyla, sadece teslim yükümlülüğünün yerine getirilmesinde kullanılabilir bu çeşitli araçlardan alım satım faaliyeti açısından en karlı durumda bulunan kısa pozisyondaki borçlanma aracı için geçerlidir. Farklı para birimine dayalı pozisyonlarda netleştirme yapılamaz.

(2) Bunların yanı sıra, dayalı oldukları aracın aynı olması, aynı nominal değerde ve aynı para cinsine dayalı olmaları kaydıyla aynı kategorideki türev araçlardan kaynaklı ters pozisyonlar mahsuplaştırılabilir. Bu uygulamadan faydalanmak için aşağıdaki şartlar aranır;

a) Future işlemlerde, dayanak araçta veya farazi dayanak araçtaki mahsuba konu pozisyonların, aynı ürüne ilişkin futures sözleşmelerinden kaynaklı olması ve araçların vadeleri arasında en fazla yedi günlük fark bulunması,

b) Swap ve faiz oranı anlaşmalarında, değişken faizli pozisyonlar açısından referans faiz oranlarının aynı olması ve sabit faizli pozisyonlar için kupon faizlerinin büyük ölçüde eşleşmesi,

c) Swap, faiz oranı anlaşmaları ve vadeli işlemlerde kalan vadesi;

1) Bir aydan daha kısa olanlar için, kalan vadenin aynı olması,

2) Bir ay ile bir yıl arasında olanlar için, kalan vadeler arasındaki farkın yedi günden fazla olmaması,

3) Bir yıldan daha uzun olanlar için, kalan vadeler arasındaki farkın otuz günden fazla olmaması.

(3) İkinci fıkraya uygulamasında türev araç kategorileri şunlardan oluşur:

- a) Future türev araçlar,
- b) Vadeli türev araçlar (döviz dayalı olanlar hariç),
- c) Faiz oranı anlaşmaları ve Swaplar,
- ç) Vadeli döviz alım satım sözleşmeleri,
- d) Opsiyonlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hisse Senedi Pozisyon Riski, Kur Riski ve Emtia Riski Sermaye Yükümlülüklerinin Standart Metot ile Hesaplanması

Hisse senedi pozisyon riski sermaye yükümlülüğünün hesaplanması

MADDE 21 – (1) Hisse senedi pozisyon riski sermaye yükümlülüğü genel piyasa riski ve spesifik risk sermaye yükümlülüklerinin toplamından oluşur. Genel piyasa riski ve spesifik risk sermaye yükümlülüklerinin kapsamına, bankanın elinde tuttuğu ve uzun veya kısa olduğuna bakılmaksızın aldığı alım satım hesaplarında yer alan tüm hisse senedi pozisyonları girer. Hisse senedine dönüştürülebilir menkul kıymetler, hisse senedi alım veya satım taahhüdü, türev ürün, endekse dayalı senet veya her ne ad altında olursa olsun; hisse senedi ile benzer fiyat davranışları gösteren, hisse senedi fiyatlarındaki değişikliklerden etkilenen tüm araçlar hisse senedi pozisyonu oluşturur.

(2) Hisse senetlerine ilişkin tutulan pozisyonlara yönelik olarak spesifik sermaye yükümlülüğü, münferit hisse senedi bazında net pozisyonlar; genel piyasa risk sermaye yükümlülüğü ise her bir ülke piyasası bazında hisse senedi net pozisyonu dikkate alınarak hesaplanır. Münferit hisse senedi bazında net pozisyon, ilgili hisse senedindeki uzun ve kısa pozisyonların mahsuplaştırılması sonucunda kalan net kısa veya net uzun pozisyon bakiyesidir. Endekse dayalı işlemlerde, her bir ülke piyasası bazında hisse senedi endekslerinin her biri ayrı bir münferit hisse senedi pozisyonu oluşturur.

(3) Hisse senetleri pozisyonlarının taşıdığı spesifik risk için ayrılması gereken sermaye yükümlülüğü, münferit hisse senedi bazında net pozisyonların mutlak değerleri toplamının yüzde sekizidir.

(4) Hisse senetleri pozisyonlarının taşıdığı genel piyasa riski için ayrılması gereken sermaye yükümlülüğü, ülke piyasası bazında hisse senedi net pozisyonlarının mutlak değerleri toplamının yüzde sekizidir. Ülke piyasası bazında hisse senedi net pozisyonu; ilgili ülke bazında, münferit hisse senetlerinin net pozisyonları dikkate alınarak bu piyasadaki toplam hisse senedi uzun pozisyonu ile toplam hisse senedi kısa pozisyonlarının netleştirilmesi sonucu bulunan net uzun veya net kısa pozisyonudur.

(5) Spesifik risk ve genel piyasa riski sermaye yükümlülüklerinin hesaplamasında türevler ilgili dayalı olduğu varlık cinsinden pozisyona dönüştürülür. Bu dönüştürmede;

a) Münferit hisse senetleri ile ilişkilendirilmiş futures ve vadeli işlemlerde, prensip olarak bu hisse senetlerinin piyasa fiyatı,

b) Bir hisse senedi endeksi ile ilişkilendirilmiş futures işlemlerde, işlemin dayanağını oluşturan hisse senedi portföyünün gerçeğe uygun değeri dikkate alınır.

(6) Hisse senedi endeksi ile ilişkilendirilmiş futures işlemlerde, hisse senedi endeksi ayrı bir hisse senedi olarak pozisyon oluşturur. Hisse senedi swap işlemi; sözleşme uyarınca alınacak varlıkta uzun, verilecek/ödenecek varlıkta ise kısa olmak üzere sözleşmede öngörülen miktarları üzerinden iki pozisyona ayrılır. Oluşan hisse senedi pozisyonu ilgili olduğu hisse senedinin piyasa fiyatı üzerinden hesaplamalara katılır. Eğer pozisyonlardan biri sabit veya değişken faiz oranı ile ilişkilendirilmişse bu pozisyon faiz oranı riski sermaye yükümlülüğünün hesabında dikkate alınır.

(7) Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı opsiyonlar, opsiyonlardan kaynaklı piyasa riskine esas tutar hesaplamaları çerçevesinde piyasa riski için gerekli sermaye yükümlülüğü hesaplamalarına dahil edilir.

(8) İyi çeşitlendirilmiş endekslere dayalı sözleşmelerde spesifik risk için ayrılması gereken sermaye yükümlülüğü sözleşmenin net uzun veya kısa pozisyonunun yüzde ikisidir. Aşağıdaki tabloda yer alan endeksler iyi çeşitlendirilmiş endeksler olarak kabul edilir.

Ülke	Endeks
Avustralya	S&P/ASX 200
Avusturya	ATX
Belçika	BEL 20
Kanada	S&P/TSX 60
Fransa	CAC 40
Almanya	DAX
Japonya	Nikkei 225
Hollanda	AEX
İspanya	IBEX 35
İsveç	OMX
İsviçre	SMI
İngiltere	FTSE 100
ABD	S&P 500
Türkiye	BIST 100

(9) Bankanın, farklı uygulama tarihli veya farklı piyasalarda işlem gören ancak tamamıyla aynı endekse dayalı olarak birbirine ters pozisyon olarak yaptığı arbitraj işleminde, endeks pozisyonlardan sadece biri spesifik risk için sermaye yükümlülüğü hesaplamasına dahil edilir ve sermaye yükümlülüğü oranı bu pozisyon için yüzde iki olarak uygulanır. Bu pozisyonlar genel piyasa riski sermaye yükümlülüğü hesaplamasına dahil edilmez.

(10) Bankanın geniş kapsamlı bir endekse dayalı future sözleşmeyi bir hisse senedi sepeti ile örtüştürdüğü planlı bir arbitraj stratejisine girmesi halinde, aşağıdaki koşulların da taşınması kaydıyla, örtüşen pozisyon için spesifik risk sermaye yükümlülüğü yüzde dört olarak uygulanır ve bu pozisyonlar genel piyasa riski sermaye yükümlülüğü hesaplamasına dahil edilmez:

a) Future işlemine planlı olarak girilmesi ve ayrı bir şekilde kontrol edilmesi gerekir.

b) Hisse senedi sepetinin içerdiği pozisyonların endekse dahil olan senet pozisyonlarının en az yüzde doksanını temsil edebilmesi gerekir.

(11) Onuncu fıkra uygulaması, planlı arbitraj stratejisinin endekse dahil hisse senetlerinin belli bir oranı kadar hisse senedi sepetine dayalı olarak yapılanlar için de geçerlidir. Hisse senedi sepeti ile future endeksin değeri arasındaki fark ise uzun veya kısa bir pozisyon olarak değerlendirilir.

Kur riski sermaye yükümlülüğünün hesaplanması

MADDE 22 – (1) Bankalar, izlendiği hesabın alım satım hesabı olup olmadığına bakılmaksızın, ellerinde tuttıkları ve almış oldukları tüm yabancı para ve altın pozisyonları üzerinden, iki ve üçüncü fıkralardaki haller hariç, kur riski sermaye yükümlülüğü hesaplamak zorundadırlar.

(2) Özkaynak hesaplamasında sermayeden indirilen yabancı para varlıklar, kur riski sermaye yükümlülüğü hesaplamasına dahil edilmez.

(3) Bankalar;

a) Kur riski tutarı, özkaynaklarının yüzde ikisini,

b) Kur riski tutarına dahil tüm pozisyonları çerçevesinde; netleştirilmemiş uzun pozisyonlar toplam tutarı ile netleştirilmemiş kısa pozisyonlar toplam tutarından mutlak değer olarak büyük olanın özkaynağının yüzde yüzünü,

geçmemesi kaydıyla, bu oranların sağlandığı döneme ilişkin olarak kur riski sermaye yükümlülüğü hesaplamayabilirler.

(4) Kur riski sermaye yükümlülüğü, kur riski tutarının yüzde sekizidir. Kur riski tutarı hesaplanırken net altın pozisyonu ile her bir para cinsinin net açık pozisyonlarından hareket edilir. Kur riski için sermaye yükümlülüğünün hesabında, yabancı paraya endekli pozisyonlar dayalı olduğu yabancı para pozisyonu; altına endekli pozisyonlar da altın pozisyonu kapsamında değerlendirilir. Herhangi bir yabancı paradaki net açık pozisyon aşağıdakilerin toplamından oluşur:

a) Net Spot Pozisyon: Tahakkuk etmiş faizler dahil ilgili yabancı para cinsinden tüm varlık kalemlerinden aynı para cinsinden tüm yükümlülük kalemlerinin çıkarılmasıyla bulunacak pozisyonur.

b) Net Vadeli Pozisyon: Net spot pozisyona dahil olmayan, belli bir vadede doğuracağı alacak veya yükümlülük bacaklarından herhangi biri veya her ikisi yabancı para biriminden veya yabancı para birimine dayalı olan işlemlerden kaynaklı pozisyonur. Para swaplarının spot pozisyona dahil olmayan anapara tutarları net vadeli pozisyona dahil edilir. Yapılan işlemin organize veya tezgah üstü piyasada yapıldığına bakılmaksızın ilerideki bir tarihte gerçekleştirilecek bilanço dışında izlenen tüm işlemler net vadeli pozisyonda izlenir.

c) Gayrinakdi Kredi Pozisyonu: Nakde tahvil olacağı kesinleşmiş ve geri ödenmesinin mümkün görülmediği yabancı para yükümlülük doğuran garanti ve taahhütlerin oluşturduğu pozisyonur. Garanti ve benzeri bir araç kapsamında verilen, nakde dönüşeceği belli olan yabancı para cinsinden gayrinakdi kredilerden henüz nakde dönüşmemiş ancak donuk alacak sınıfına alınmış olanlardan kaynaklı pozisyonları içerir. Bu pozisyonlar gayrinakdi kredinin kredi dönüşüm oranına tabi tutulmadan önceki değeri üzerinden oluşturulur.

ç) Net Tahakkuk Etmemiş Gelir/Gider Pozisyonu: Tamamıyla koruma alınabilir nitelikte ve gerçekleşeceği kesin olmak kaydıyla; bir yabancı para cinsinden tahakkuk etmemiş gelirlerden aynı yabancı para cinsinden tahakkuk etmemiş giderlerin düşülmesi suretiyle bulunan pozisyonur.

d) Net Delta Eşdeğeri Pozisyonu: Opsiyonlardan kaynaklanan piyasa riski için sermaye yükümlülüğünün hesaplanmasında delta faktörü ile ağırlıklandırma metodunun kullanılıyor olması halinde, ilgili yabancı para cinsinden opsiyonların delta eşdeğerlerinin kısa ve uzun pozisyonlarının netleştirilmesi sonucunda bulunan pozisyonur.

(5) Dördüncü fıkranın (ç) bendi çerçevesinde bulunan net tahakkuk etmemiş gelir/gider pozisyonunun net açık pozisyon hesaplamasına dahil edilip edilmemesi bankanın ihtiyarındadır. Ancak yapılacak tercih sonraki dönemlerde değiştirilemez.

(6) Net vadeli pozisyon hesabında, muhasebe kayıtlarında net bugünkü değerleri üzerinden izlenen vadeli pozisyonlar, cari faiz oranları kullanılarak iskonto edilmek suretiyle bulunacak net bugünkü değerleri üzerinden izlenir.

(7) Net altın pozisyonu, bir yabancı para birimi gibi ele alınarak dört, beş ve altıncı fıkralardaki esaslar çerçevesinde hesaplanır.

(8) KYK'larla ilgili pozisyonlar gibi iki veya daha fazla yabancı para biriminin bileşimine dayalı pozisyonlar, net açık pozisyon hesaplamasında para birimi bazında ayrıştırılabilir olması halinde ilgili yabancı para birimlerinin net açık pozisyon hesaplamasına dahil edilir; ayrıştırmanın yapılamadığı durumlarda, bu bileşime dayalı pozisyonlar ayrı bir para birimine dayalı pozisyon olarak değerlendirilir ve net açık pozisyonları, net bileşim pozisyonu adı altında, net altın pozisyonu gibi kur riski tutarına dahil edilir.

(9) Pozisyonların örtüşmesinden dolayı, net açık pozisyon bulunmaması bankanın kur değişimlerinden kaynaklı zarar olasılığını ortadan kaldırıyor olsa da, sermayesi Türk Lirası (TL) cinsinden olan bir bankada bu durum, TL'deki değer kaybı halinde bankanın sermaye/aktif oranını düşürecek ve sermaye yeterliliği oranının da azalmasına sebebiyet verebilecektir. Böyle bir durumda, TL'de sürekli kısa pozisyon almak, her ne kadar TL'de değer artışı yaşanması halinde zarar oluşturacaksa da, sermaye yeterliliği oranının korunmasına yardımcı olabilir. Kur değişimlerinin sermaye yeterliliği oranı üzerindeki bu olumsuz etkilerinden kısmen veya tamamen korunma amacına yönelik bir plan dahilinde oluşturulan pozisyonlar, yapısal pozisyonlara ilişkin Kurulca aranacak niteliklere ve belirlenecek usul ve esaslara uygun olmak kaydıyla, yapısal pozisyon sayılır ve net açık pozisyon hesaplamasına dahil edilmez. Sermaye yeterliliği oranını korumanın ötesinde oluşturulan pozisyonun fazla olan kısmı net açık pozisyon hesaplamasına katılır. Özkaynak hesaplamasında indirim kalemi olarak dikkate alınan ve yapısal pozisyonlara ilişkin Kurulca aranacak niteliklere ve belirlenecek usul ve esaslara uygun olan kalemler yapısal pozisyona dahil edilebilir.

(10) Kur riski tutarı hesaplanırken öncelikle yabancı para birimlerinin açık pozisyonları, net altın pozisyonu ve net bileşim pozisyonu cari spot kur/fiyat üzerinden Türk Lirasına çevrilir. İkinci aşamada her bir para birimindeki net açık pozisyonlar kısa ve uzun pozisyon bazında ayrı ayrı toplulaştırılır. Bulunan bu toplam pozisyonlardan mutlak değer olarak büyük olanı ile net altın pozisyonu ve net bileşim pozisyonu mutlak değerlerinin toplamı kur riski tutarını verir.

Emtia riski için sermaye yükümlülüğünün hesaplanması

MADDE 23 - (1) Bankalar izlendikleri hesaba bakılmaksızın emtiaya dayalı türev finansal araçlar ve emtia için dokuzuncu fıkrada belirtilen basitleştirilmiş yaklaşım veya on ila ondördüncü fıkralarda belirtilen vade merdiveni yaklaşımı çerçevesinde emtia riski için sermaye yükümlülüğü hesaplamak zorundadır. Altın ve altına dayalı türev finansal araçlar için emtia riski hesaplanmaz.

(2) Emtiaya dayalı türev finansal araçlara ve emtiaya ilişkin her bir pozisyon standart ölçüm birimi cinsinden ifade edilir.

(3) Emtiaya dayalı türev finansal araçların ve emtianın kur riski veya faiz oranı riski içermesi durumunda emtia riskine ilaveten, kur riski veya faiz oranı risklerine karşı da sermaye yükümlülüğü hesaplanır.

(4) Emtia riski her bir emtia cinsi üzerinden ayrı ayrı hesaplanır. Emtiaya ilişkin pozisyonun hesabında;

a) Yükümlülüğün yerine getirilmesinde birbirleri yerine kullanılabilen aynı emtianın farklı alt ürünlerindeki pozisyonlar,

b) Son bir yıllık sürede fiyat hareketleri arasındaki korelasyon en az onda dokuz olan ve birbirlerinin ikamesi niteliğindeki benzer emtialara ve bunlara dayalı sözleşmelere ilişkin pozisyonlar aynı emtiaya ilişkin pozisyon olarak kabul edilir.

(5) Dokuzuncu fıkranın uygulanmasında, bankaların aynı emtiada veya emtiaya dayalı benzer nitelikteki futures sözleşmeleri ile opsiyonların delta eşdeğerlerinin ifade ettiği uzun (kısa) pozisyonlarının kısa (uzun) pozisyonlarından fazla olan kısmı, bankanın her bir emtia için net pozisyonunu ifade eder. Türev finansal araçlardaki pozisyonlar, işleme konu emtiadaki pozisyonlar olarak dikkate alınır.

(6) Münferit emtiaların alım veya satımına yönelik vadeli taahhütler ve emtia futures sözleşmeleri, ölçüm sistemine standart ölçüm birimi cinsinden ve sözleşmede yer alan tutarlar üzerinden dahil edilir ve vade bitimi tarihlerine göre vadeleri belirlenir.

(7) İşlemin bir tarafında sabit bir fiyat, diğer tarafında ise spot emtia fiyatı bulunan emtia swapları, on ila ondördüncü fıkralarda belirtilen vade merdiveni yaklaşımı çerçevesinde, her biri swap işlemindeki ödemelerden birine tekabül edecek şekilde, sözleşme tutarına eşit pozisyonlar serisi olarak, onuncu fıkrada yer alan Tablo'nun vade merdivenine yerleştirilir. Bankanın değişken fiyat karşılığında sabit fiyat ödediği pozisyonlar uzun pozisyon, sabit fiyat karşılığında değişken fiyat ödediği pozisyonlar ise kısa pozisyon olarak dikkate alınır. İki ayağı farklı emtialardan oluşan emtia swapları, her bir ayağa ilişkin pozisyon ilgili olduğu emtianın vade merdiveni tablosunda, ilgili satırda gösterilir.

(8) Emtia veya emtia türevleri üzerine yazılan opsiyonların delta eşdeğerlerinin ifade ettiği pozisyonlar, opsiyona konu emtia ve araçlarla aynı olan emtia ve araçlardaki pozisyonlar ile netleştirilebilir.

(9) Basitleştirilmiş yaklaşım çerçevesinde emtia riski için sermaye yükümlülüğü, emtiaya ilişkin net pozisyonun mutlak değerinin emtianın gerçeğe uygun değeri ile çarpılması suretiyle bulunacak değer yüzde onbeşi ile emtianın uzun ve kısa pozisyonlarının mutlak değerleri toplamının emtianın gerçeğe uygun değeri ile çarpılması suretiyle bulunacak değer yüzde üçünün toplanması suretiyle hesaplanır.

(10) Vade merdiveni yaklaşımında, bankalarca, her emtia için aşağıdaki Tablo'ya uygun olarak ayrı bir vade merdiveni kullanılır. Emtiaya ilişkin tüm pozisyonlar ile dördüncü fıkra kapsamında aynı emtiaya ilişkin pozisyonlar olarak kabul edilen tüm pozisyonlar uygun vade dilimlerine yerleştirilir. Fiziksel stoklar birinci vade diliminde yer alır.

Vade dilimi	Spread oranı (%)
≤ 1 ay	1,50
> 1 ay ve ≤ 3 ay	1,50
> 3 ay ve ≤ 6 ay	1,50
> 6 ay ve ≤ 12 ay	1,50
> 1 yıl ve ≤ 2 yıl	1,50
> 2 yıl ve ≤ 3 yıl	1,50
> 3 yıl	1,50

(11) Her bir vade dilimindeki toplam uzun pozisyonlar ile toplam kısa pozisyonlar hesaplanır. Belirli bir vade dilimi içinde kısa pozisyonlarla eşlenen uzun pozisyonların ya da uzun pozisyonlarla eşlenen kısa pozisyonların tutarı, o dilime ilişkin eşlenmiş pozisyonudur. Bakiye uzun veya kısa pozisyon ise aynı dilim için eşlenmemiş pozisyonudur.

(12) Belirli bir vade dilimi için eşlenmemiş uzun (kısa) pozisyonun bir sonraki vade dilimi için eşlenmemiş kısa (uzun) pozisyonla eşlenen kısmı, bu iki vade dilimi arasında eşlenmiş pozisyonudur. Eşlenmemiş uzun veya eşlenmemiş kısa pozisyonların bu şekilde eşlenemeyen kısımları ise eşlenmemiş pozisyonu oluşturur.

(13) Bankanın her bir emtiaya ilişkin sermaye yükümlülüğü, ilgili vade merdiveni üzerinden, aşağıdakilerin toplamı olarak hesaplanır:

a) Bir vade dilimi içinde ya da iki vade dilimi arasında eşlenmiş uzun ve kısa pozisyonlar toplamının onuncu fıkrada yer alan Tablo'nun ikinci sütunundaki her vade dilimi için belirtilen spread oranıyla ve emtianın spot fiyatlarının TL cinsi karşılığıyla çarpılmasıyla bulunan tutar,

b) Belirli bir vade diliminin eşlenmemiş pozisyonunun başka bir vade diliminin eşlenmemiş pozisyonu ile eşlenmesi durumunda, bu eşlenen pozisyonun binde altı (taşıma oranı) ve emtianın spot fiyatlarının TL cinsi karşılığıyla çarpılması sonucunda bulunan tutar,

c) (a) ve (b) bentlerindeki süreçlerin sonunda kalan bakiye eşlenmemiş pozisyonların yüzde onbeş(standart oran) ve emtianın spot fiyatlarının TL cinsi karşılığıyla çarpılmasıyla bulunan tutar.

(14) Bankaların emtia riskine ilişkin toplam sermaye yükümlülüğü, her emtia için hesaplanan sermaye yükümlülükleri toplamına eşittir.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Operasyonel Riske Esas Tutar

BİRİNCİ BÖLÜM
Operasyonel Riske Esas Tutarın Hesaplanması

Operasyonel riske esas tutar

MADDE 24 – (1) Operasyonel riske esas tutar, gelişmişlik ve riske duyarlılık açısından artan bir sıra gösteren Temel Gösterge Yöntemi, Standart Yöntem veya İleri Ölçüm Yaklaşımları ile hesaplanır. Standart Yöntem ile İleri Ölçüm Yaklaşımının kullanılması Kurum iznine tabidir. Operasyonel riske esas tutarın İleri Ölçüm Yaklaşımı ile hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(2) Operasyonel risk profilleri ve faaliyetlerinin karmaşıklık düzeyi yüksek olan bankaların operasyonel riske esas tutar hesabında, söz konusu risk profili ve karmaşıklık düzeyiyle uyumlu olacak şekilde, Temel Gösterge Yöntemine göre daha gelişmiş yöntem ve yaklaşımları kullanmaları beklenir.

Temel gösterge yöntemi

MADDE 25 – (1) Bankanın son üç yıl itibariyle gerçekleşen yılsonu brüt gelir tutarlarının yüzde onbeşinin ortalamasının onikibuçuk ile çarpılması suretiyle bulunacak değer, operasyonel riske esas tutar olarak dikkate alınır.

(2) Yıllık brüt gelir, yılsonu itibariyle gerçekleşen net faiz gelirleri ile net faiz dışı gelirlerin toplamından oluşur. Yıllık brüt gelirin hesaplanmasında, hesaplamada yer alan gelirlere ilişkin karşılıklar ile bankanın destek hizmeti aldığı kişi ya da kuruluşlara yapılan ödemeler de dâhil olmak üzere faaliyet giderleri düşülmez. Yıllık brüt gelire, alım satım hesabı dışında izlenen menkul kıymetlerin satılmasından elde edilen kar/zarar, olağanüstü gelirler ve sigortadan tazmin edilen tutarlardan kaynaklanan gelirler dahil edilmez.

(3) İkinci fıkraya çerçevesinde hesaplanacak yıllık brüt gelir tutarının negatif ya da sıfır olduğu yıla ilişkin brüt gelir tutarı hesaplamaya dahil edilmeksizin ortalama hesaplanır. Yıllık brüt gelirin negatif veya sıfır olması halinde, ortalama hesaplamasında bu tutar pay ve paydada dikkate alınmaz. Son üç yıl boyunca yıllık brüt gelir tutarının negatif ya da sıfır olması halinde operasyonel riske esas tutar hesaplanmaz.

Standart yöntem ve uygulama kriterleri

MADDE 26 - (1) Standart yöntemde operasyonel riske esas tutar, yıllar itibariyle faaliyet kolları bazında bulunacak sermaye yükümlülüğü tutarları toplamının son üç yıllık ortalamasının oniki buçuk ile çarpılması suretiyle bulunur. Yıllar itibariyle faaliyet kolları bazında sermaye yükümlülüğü toplamı, her bir faaliyet koluna ilişkin yıllık brüt gelirin aşağıdaki tabloda yer alan bu faaliyet kollarına karşılık gelen oranlar ile çarpılması suretiyle bulunacak değerlerin her bir yıl için ayrı ayrı toplanması suretiyle hesaplanır.

Faaliyet Kolları	Faaliyetler	Oran (%)
Kurumsal finansman	Finansal araçlara ilişkin aracılık yüklenimi ve/veya bu kapsamdaki finansal araçlara ilişkin satın alma taahhütleri. Aracılık yüklenimine ilişkin hizmetler. Yatırım danışmanlığı hizmetleri. Sermaye yapısı, endüstriyel strateji ve ilgili diğer konularda şirketlere verilen danışmanlık hizmetleri, şirketlerin satın alınması, devralınması ve birleşme konularında danışmanlık verilmesi ve diğer ilgili hizmetler.	18

	Yatırım araştırmaları, finansal analizler ve finansal araçlarla ilgili işlemler hakkında diğer genel danışmanlık hizmetleri.	
Alım satım	Kendi nam ve hesabına alım satım işlemleri. Aracılık hizmetleri. Bir veya birden fazla finansal araç için alım satım emirlerinin alınması ve iletilmesi hizmeti. Emirlerin müşteriler adına gerçekleştirilmesi. Finansal araçların alım taahhüdü olmadan aracılık yüklenimleri. Çok Taraflı Alım Satım faaliyeti.	18
Perakende bankacılık (6 ncı maddede belirtilen perakende alacak sınıfına dahil olma şartlarını taşıyan gerçek kişi ve KOBİ'lerle gerçekleştirilen faaliyetler)	Mevduat ve katılım fonu kabulü. Borç verme. Banka ve kredi kartı işlemleri Finansal kiralama. Garantiler ve taahhütler. Yatırım danışmanlığı hizmetleri.	12
Perakende aracılık (6 ncı maddede belirtilen perakende alacak sınıfına dahil olma şartlarını taşıyan gerçek kişi ve KOBİ'lerle gerçekleştirilen faaliyetler)	Bir veya birden fazla finansal araç için alım satım emirlerinin alınması ve iletilmesi hizmeti. Emirlerin müşteriler adına gerçekleştirilmesi. Finansal araçların alım taahhüdü olmadan aracılık yüklenimleri.	12
Ticari bankacılık	Mevduat ve katılım fonu kabulü. Borç verme. Finansal kiralama. Garantiler ve taahhütler	15
Takas ve ödemeler	Fon transfer hizmetleri. Ödeme araçlarının çıkartılması ve yönetilmesi işlemleri.	18
Acente hizmetleri	Saklama hizmetleri ve nakit/teminat yönetimi gibi hizmetler de dâhil, finansal araçların müşteriler adına muhafazası ve yönetimi hizmetleri.	15
Varlık yönetimi	Portföy yönetimi. KYK yönetimi. Diğer varlık yönetim hizmetleri.	12

(2) Herhangi bir yıla ilişkin faaliyet kolları bazında hesaplanan sermaye yükümlülüğü toplamının negatif olması halinde, yıllar itibariyle faaliyet kolları bazında bulunacak sermaye yükümlülüğü tutarları toplamının üç yıllık ortalamasının hesabında bu yıla ilişkin sermaye yükümlülüğü toplamı sıfır olarak dikkate alınır.

(3) Kurum tarafından bu yöntemin kullanılabilmesine izin verilmesi için aşağıdaki koşulların sağlanması zorunludur;

a) Bankalar, mevcut faaliyet kollarına ve faaliyetlerine ilişkin brüt gelir tutarının standart çerçeveye eşleştirilmesi için belirli politikalar ve kriterler geliştirir ve bunları yazılı hale getirir. Bu

kriterler, sürekli gözden geçirilir ve yeni veya değişen faaliyet kolları, faaliyetler ve riskler için gereken düzenlemeler yapılır.

b) Bankalar, Operasyonel Risk Yönetimine İlişkin Rehber’de yer alan ilkelere ilave olarak, aşağıda sayılan yeterlilik kriterlerine uyumu sağlar;

1) Bankaların operasyonel riske yönelik yazılı hale getirilmiş bir değerlendirme ve yönetim sistemine sahip olmaları ve bu sistemle ilgili sorumlulukların dağıtılmış olması gerekir. Bankalar, operasyonel riskin tanımlanmasına, ölçümüne ve değerlendirilmesine, gözetimine ve raporlamasına ilişkin usul ve süreçleri belirler ve önemli kayıp verileri de dâhil ilgili operasyonel risk verilerini faaliyet kolları bazında takip eder. Bu sistem, düzenli ve bağımsız iç ve dış gözden geçirmeye ve validasyona tâbi tutulur. Bu gözden geçirme bankanın değişik birimlerince gerçekleştirilen faaliyetleri ve operasyonel riskin yönetimi fonksiyonunu da kapsar.

2) Operasyonel risk değerlendirme sisteminin, bankanın risk yönetim süreçleri ile bütünleştirilmesi gereklidir. Bu sistemin çıktısının, bankanın operasyonel risk profilinin izlenmesi ve kontrol edilmesi sürecinin tamamlayıcı bir parçası olması gereklidir. Bankanın operasyonel risk yönetiminin geliştirilmesi yönünde teşvik oluşturan tekniklere sahip olması gereklidir.

3) Bankalar, ilgili birimlere önemli operasyonel risk kayıplarını da içerecek şekilde operasyonel risk raporları sunan bir yönetim raporlama sistemi oluşturur. Bankalar, yönetim raporlarında bulunan bilgiler çerçevesinde gerekli tedbirlerin uygulanmasına yönelik prosedürler oluşturur.

(4) Üçüncü fıkranın (a) bendinde belirtilen faaliyet kollarının eşleştirmesine ilişkin prensipler şunlardır.

a) Tüm faaliyetlerin, bir faaliyet koluna dahil edilmeyen hiçbir faaliyet kalmaksızın ve hiç bir faaliyet birden fazla faaliyet kolu altına dahil edilmeksizin, faaliyet kollarıyla eşleştirilmesi gerekir.

b) Faaliyet kollarına eşleştirmede güçlük çekilen, ancak bir faaliyetle bağlantılı bir işi ve fonksiyonu temsil eden faaliyetlerin, söz konusu faaliyetin desteklediği faaliyet koluna tahsis edilmesi gerekir. Bir faaliyetin birden fazla faaliyet kolunu desteklemesi halinde, tarafsız eşleştirme kriterleri kullanılır.

c) Bir faaliyetin belirli bir faaliyet koluna eşleştirilemediği durumlarda, söz konusu faaliyet ve bunu destekleyen faaliyetlerin, en yüksek sermaye yükümlülüğüne yol açan faaliyet koluna eşlenmesi gerekir.

ç) Bankanın 25 inci madde çerçevesinde hesaplanan toplam brüt kârının, sekiz faaliyet kolunun brüt kârları toplamına eşit olması şartıyla, brüt kârların faaliyet kolları arasında dağıtılması ve tahsis edilmesi amacıyla içsel fiyatlandırma yöntemleri kullanılabilir.

d) Operasyonel riske ilişkin sermaye yükümlülüğünün hesaplanması kapsamında faaliyetlerin faaliyet kollarına eşleştirilmesi işleminin, kredi riski ve piyasa riski için kullanılan sınıflamalarla tutarlı olması gereklidir. Bu prensipte herhangi bir sapma olması halinde bu husus nedenleri ile birlikte yazılı hale getirilir.

e) Bankanın yönetici organlarının kontrolü altında yapılan eşleştirme politikası üst yönetimin sorumluluğundadır.

f) Faaliyet kollarına eşleştirme süreci, bağımsız bir gözden geçirmeye tâbi tutulur.

(5) Kurum gerekli şartları yerine getiren ve Standart Yöntem kullanım izni başvurusunda bulunan bankaları izinden önce bir ön izleme sürecine tabi tutabilir.

Standart yöntemde alternatif uygulama

MADDE 27 - (1) Standart yöntemde alternatif uygulamanın kullanılması halinde, operasyonel riske esas tutar, 26 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen perakende ve ticari bankacılık faaliyet kollarının her bir yıla ilişkin yıllık brüt gelir rakamları yerine, bu faaliyet kolları kapsamındaki nakit kredi ve diğer alacaklar her bir yıl için risk ağırlığı uygulanmamış ve karşılık ayrılmadan önceki yıl sonu bakiyelerinin yüzde üçbuçüğü esas alınmak suretiyle 26 ncı maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen esas ve usuller çerçevesinde hesaplanır. Alım satım hesabı dışında tutulan menkul kıymetler, bu fıkra uygulamasında, ticari bankacılık faaliyet kolu kapsamına giren nakdi kredi ve diğer alacaklar gibi değerlendirilir.

(2) Bu uygulamanın kullanılabilmesi için yapılan izin başvurularına ilişkin değerlendirmede 26 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen kriterler dikkate alınır. İzin başvurusunda bulunulabilmesi için, bankanın son üç yıl itibariyle 24 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak yıllık brüt gelir tutarlarının en az yüzde doksanınin perakende ve ticari bankacılık faaliyet kollarından elde edilmiş olması ve perakende ve/veya ticari bankacılık faaliyetlerinin önemli bir kısmının yüksek temerrüt olasılığı düzeyindeki kredilerden oluşması ve alternatif standart yaklaşımın operasyonel riskin değerlendirilmesine yönelik gelişmiş bir temel oluşturması ve bu durumun bağımsız denetim raporu ile belgelendirilmesi zorunludur.

Yöntem ve yaklaşımların birlikte kullanılması ile bunlar arasındaki geçiş

MADDE 28 - (1) Bankalar, Temel Gösterge Yöntemi ile Standart Yöntemi, Standart Yöntem için bir geçiş süresi gerektirebilecek olan, yeni bir şirketin satın alınması ve devralınması gibi istisnai durumlarda, birlikte kullanabilirler.

(2) Temel Gösterge Yöntemi ile Standart Yöntemin birlikte kullanılması, bankanın Kurumca uygun görülecek bir süre zarfında tamamen Standart Yönteme geçeceğini taahhüt etmesi koşuluna bağlıdır.

(3) İleri Ölçüm Yaklaşımı, aşağıdaki koşulların sağlanması kaydıyla, Temel Gösterge Yöntemi ya da Standart Yöntemle birlikte kullanılabilir. Kurumdan izin alınması kaydıyla İleri Ölçüm Yaklaşımının uygulanacağı faaliyetler; faaliyet kolu, hukuki yapı, coğrafi bölge veya diğer içsel faktörler dikkate alınarak belirlenebilir.

a) Kullanılan yaklaşım ve yöntemlerle bankanın tüm operasyonel riskleri kapsar ve farklı faaliyetleri, coğrafi bölgeleri veya hukuki yapıları kapsamak için kullanılan yöntemin Kurumca uygun görülmesi gerekir.

b) Standart Yöntem ve İleri Ölçüm Yaklaşımı ile kapsanacak faaliyetler için sırasıyla 26 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlar ile Kurulca belirlenecek şartların sağlanması gerekir.

c) İleri Ölçüm Yaklaşımının uygulamaya geçiş tarihi itibarıyla, operasyonel risklerin önemli bir kısmı İleri Ölçüm Yaklaşımı kapsamında hesaplanır.

ç) Kurumca uygun görülecek bir süre ve plan zarfında faaliyetlerin tamamına yakınına İleri Ölçüm Yaklaşımının uygulanacağını taahhüt edilmesi gerekir. Bu plan, İleri Ölçüm Yaklaşımına geçişte uygulanabilirliği ve etkinliği esas alır ve başka bir amaca yönelik olmaz.

(4) Standart Yöntemden, Temel Gösterge Yöntemine; İleri Ölçüm Yaklaşımından, Standart Yöntem ya da Temel Gösterge Yöntemine geçiş Kurumun iznine tabidir. Kurumca, gelişmiş bir yaklaşım kullanan bir bankanın, bu yaklaşımın kullanılabilmesine ilişkin koşulları artık karşılamadığına karar verilmesi halinde, bankanın tüm veya bir kısım faaliyetleri için, Kurumca belirlenen koşulları karşılayana kadar daha basit yaklaşımlara geçmesine karar verilebilir. Daha az gelişmiş yaklaşımların kullanılmaya başlanabilmesi, daha düşük sermaye yükümlülüğü hesaplanması amacına yönelik olmaması, bankanın yapısı ve karmaşıklığı açısından gerekli olması ve bankanın ödeme gücü ve operasyonel risklerini etkin şekilde yönetme yeterliliği üzerinde olumsuz etki yaratmaması şartlarına tabidir.

BEŞİNCİ KISIM

Sermaye Yeterliliği Oranları ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Sermaye Yeterliliği Oranları ve Konsolide Sermaye Yeterliliği Oranları

Sermaye yeterliliği oranları

MADDE 29 - (1) Sermaye yeterliliği standart oranının asgari yüzde sekiz olarak tutturulması ve idame ettirilmesi şarttır.

(2) Ana sermaye yeterliliği oranının asgari yüzde altı olarak tutturulması ve idame ettirilmesi şarttır.

(3) Çekirdek sermaye yeterliliği oranının asgari yüzde dört buçuk olarak tutturulması ve idame ettirilmesi şarttır.

Konsolide sermaye yeterliliği oranları

MADDE 30 - (1) Konsolide sermaye yeterliliği standart oranının asgari yüzde sekiz olarak tutturulması ve idame ettirilmesi şarttır.

(2) Konsolide ana sermaye yeterliliği oranının asgari yüzde altı olarak tutturulması ve idame ettirilmesi şarttır.

(3) Konsolide çekirdek sermaye yeterliliği oranının asgari yüzde dört buçuk olarak tutturulması ve idame ettirilmesi şarttır.

Bildirim dönemi ve farklılaştırma yetkisi

MADDE 31 - (1) (Değişik:RG-27/9/2016-29840)⁽²⁾ 29 ve 30 uncu maddelerde yer alan oranlar, Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte belirtilen özkaynak ve konsolide özkaynak hesaplama dönemleri itibarıyla hesaplanır ve hesaplama dönemini takiben Kurulca belirlenecek sürelerde Kuruma gönderilir.

(2) Kurul, bankaların iç sistemleri, aktif ve malî yapıları dikkate alınarak asgari sermaye yeterliliği oranları ile asgari konsolide sermaye yeterliliği oranlarının artırılmasını, banka bazında farklı oranların uygulanmasını ve hesaplama ve gönderilme dönemlerinin farklılaştırılmasını kararlaştırabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Oransal sınırlara uyumsuzluk

MADDE 32 - (1) Sermaye yeterliliği oranları ile konsolide sermaye yeterliliği oranlarından herhangi birinin asgari sınırın altına düşmesi halinde, hesaplama döneminden itibaren altı ayı geçmemek üzere Kurulca belirlenecek süre içerisinde asgari oran sınırlarının sağlanması zorunludur.

(2) Yapılacak incelemelerde, bu Yönetmelikle düzenlenen sermaye yeterliliği oranları ile konsolide sermaye yeterliliği oranlarının tutturulmasına yönelik fiktif işlem yapıldığının tespit edilmesi halinde, bu işlemlere karşılık gelen tutarlar geriye yönelik olarak varlık ve yükümlülüklerden düşülmek suretiyle ilgili döneme ilişkin oranlar yeniden hesaplanır.

Verilen izinlerin iptali

MADDE 33 - (1) Kurumca yapılan denetimler sonucunda, bu Yönetmelik ve bu Yönetmeliğe dayanılarak çıkarılan düzenlemeler kapsamında izin alınan yaklaşımların kullanılabilmeleri için aranan şartlara uygunluğun kaybedildiğinin tespit edilmesi halinde, uyumsuzluğun etkisinin önemli düzeyde olmadığına kanıtlanması veya Kurumun uygun göreceği bir süre ve onaylayacağı bir plan dâhilinde söz konusu koşullara uygunluğun yeniden sağlanması gereklidir. Aksi halde verilen izinler iptal edilir.

İDD yaklaşımları için sermaye tabanı uygulaması

MADDE 34 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-4/2/2022-31740)⁽⁴⁾

(1) İDD yaklaşımını kullanma izni alan bankalar tarafından, kredi riskine esas tutar olarak;

A: İDD yaklaşımını kullanım izni alınan alacaklar için İDD yaklaşımı ile bunların dışında kalan alacaklar için standart yaklaşım ile hesaplanan kredi riskine esas tutarı,

B: Tüm alacaklar için standart yaklaşım ile hesaplanan kredi riskine esas tutarı,

C1: Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmeliğin 9 uncu maddesi uyarınca ana sermaye ve katkı sermayeden indirilen tutarları,

C2: Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca katkı sermayeye eklenen genel karşılıklar ile pozitif tutar toplamını,

C3: Tüm alacaklar için standart yaklaşım uygulanması durumunda Bankaların Özkaynaklarına ilişkin Yönetmelik uyarınca katkı sermayeye eklenecek genel karşılık tutarını, ifade etmek üzere;

$$\text{Ayarlama tutarı} = [(a \times (B \times 0,08 + C1 - C3)) - (A \times 0,08 + C1 - C2)] \times 12,5$$

formülü ile hesaplanan ayarlama tutarının pozitif olması durumunda, A'ya ilave edilmesi suretiyle bulunan tutar kullanılır. "a" değeri yüzde seksen olarak uygulanır. Kurum gerek görmesi halinde farklı bir "a" değeri belirleyebilir.

İleri Ölçüm Yaklaşımları için geçiş süreci

MADDE 35 - (1) İleri Ölçüm Yaklaşım kullanma izni alan bankalar tarafından hesaplanan operasyonel riske esas tutar, Temel Gösterge Yöntemi ile hesaplanan operasyonel riske esas tutarın izin tarihini takip eden ilk yıl için yüzde yüz, ikinci yıl için yüzde doksan, üçüncü yıl için yüzde sekseninden az olamaz.

Kamuya açıklama ve piyasa disiplini

MADDE 36 - (1) Bankaların bu yönetmelik kapsamında kamuya yapacakları açıklamalara ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 37 - (1) 28/6/2012 tarihli ve 28337 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen Yönetmeliğe yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

TFRS 9 uygulamaya başlayan bankalara ilişkin uygulama

GEÇİCİ MADDE 1 – (Ek:RG-14/3/2018-30360)⁽³⁾

(1) Bankaların Özkaynaklarına ilişkin Yönetmeliğin geçici 5 inci maddesi uyarınca çekirdek sermayeye eklenen tutarlar standart yaklaşım veya içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlar uyarınca hesaplanan risk tutarından düşülmez.

(2) Bankaların Özkaynaklarına ilişkin Yönetmeliğin geçici 5 inci maddesi uyarınca çekirdek sermayeye eklenen tutarlara ilişkin olarak hesaplanan ertelenmiş vergi varlığı için standart yaklaşım veya içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlar uyarınca kredi riskine esas tutar hesaplanmaz.

Yürürlük

MADDE 38 - (1) Bu Yönetmelik 31/3/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 39 - (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

⁽¹⁾ 20/1/2016 tarihli ve 29599 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliği 31/3/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

⁽²⁾ Bu değişiklik 1/10/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

⁽³⁾ Bu değişiklik 1/1/2018 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

⁽⁴⁾ Bu değişiklik 31/12/2021 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Eklere için tıklayınız.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
23/10/2015	29511
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî	

Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı
1	20/1/2016	29599
2	27/9/2016	29840
3	9/12/2016	29913
4	6/6/2017	30088
5	14/3/2018	30360
6	8/6/2021	31505
7	4/2/2022	31740